



## บทที่ ๒

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในบางประเทศทางแถบทวีปเอเชีย  
และประวัติการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในบางประเทศทางแถบทวีปเอเชีย

เนื่องจากว่าได้เคยมีผู้เขียนเกี่ยวกับการส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็ก  
ในประเทศทางแถบทวีปอเมริกาและยุโรปกันมาแล้ว และรายละเอียดต่าง ๆ  
ก็มีไว้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะไม่กล่าวถึงงานทางด้านนี้ซ้ำอีก แต่จะขอกล่าวถึงการ  
ส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในบางประเทศเฉพาะทางแถบทวีปเอเชียเท่านั้น  
เพราะแทบจะยังไม่มีผู้ใดเคยกล่าวถึงงานทางด้านนี้มาก่อนเลย ทั้งมีความเห็นว่า  
ประเทศทางแถบทวีปเอเชียนั้น เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกับประเทศไทย สมควร  
ที่คนไทยจะได้ทราบถึงบทบาทของรัฐบาลของแต่ละประเทศว่าได้เข้ามามีส่วนร่วมใน  
งานด้านการส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างไรบ้าง และมีประเทศใดบ้างได้  
จัดการเกี่ยวกับการให้รางวัลหนังสือสำหรับเด็ก

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศเกาหลี

รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กและพยายามส่งเสริมงาน  
ทางด้านนี้ด้วยการเลือกหนังสือสำหรับเด็กจำนวน ๕ ชื่อเรื่องที่ดีเด่นในแต่ละปี และ  
ซื้อหนังสือเหล่านี้เป็นจำนวนมากเพื่อแจกจ่ายไปให้ห้องสมุดต่าง ๆ ทั่วประเทศ  
นอกจากนี้ได้เข้าร่วมในโครงการพิมพ์ร่วมกันของประเทศในเอเชีย (Asian  
Copublication Programme) ซึ่งมีผลให้ได้ผลิตหนังสือนิทานพื้นเมืองของเอเชีย  
เล่ม ๑ และเล่ม ๒ (Folktales from Asia) เป็นภาษาเกาหลี<sup>๑</sup>

---

<sup>๑</sup>Sung-Jae Kim, "Increasing Interest in Children's Books,  
Asian Copublication Programme and Other Projects, Korea,"  
Newsletter Tokyo Book Development Centre 8 (September 1976) : 12.

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศจีน

รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กทั้งทางด้านงานแปลวรรณกรรมจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาจีน เช่น มีการแปล เทพนิยายของแอนเดอร์สัน (Andersen's Fairy Tales) เทพนิยายของกริมม์ (Grimm's Fairy Tales) เป็นต้น นอกจากนี้มีการจัดตั้งบรรณารักษกิจหนังสือสำหรับเด็ก และตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ เป็นต้นมารัฐบาลก็ได้เน้นการผลิตหนังสือที่ให้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านวิชาการเกี่ยวกับธรรมชาติโดยตรงที่เป็น เช่นนี้ก็ เพราะว่าประเทศจีนกำลังพัฒนาประเทศให้ทันสมัยทั้งทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการป้องกันประเทศ จึงพยายามที่จะยกระดับความรู้ของประชาชนในด้านวิทยาศาสตร์และด้านวัฒนธรรมให้สูงขึ้น<sup>๑</sup>

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศบังคลาเทศ

รัฐบาลได้พยายามสนับสนุนและช่วยเหลือกิจการหนังสือสำหรับเด็กและส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กทั่ว ๆ ไป แต่ได้ผลไม่เต็มที่นัก ได้จัดตั้งบัณฑิตยสภาบังคลาเทศ (Bangla Academy) รับผิดชอบเรื่องการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก ตั้งศูนย์หนังสือแห่งชาติบังคลาเทศ (National Book Centre of Bangladesh) รับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมการอ่าน และในปี ค.ศ. ๑๙๗๗ ตั้งบัณฑิตยสภาเด็กแห่งบังคลาเทศ (Bangladesh Children's Academy) ทำหน้าที่เรื่องการพิมพ์หนังสือและจำหน่ายหนังสือสำหรับเด็กในราคาถูกเป็นพิเศษ<sup>๒</sup>

<sup>๑</sup>Zhu Hang, "A Brief Survey on Children's Publication in China," Asian Book Development Newsletter 11 (December 1979): 6.

<sup>๒</sup>Sardar Jainuddin, "Responding to a Challenge : Children's Book Publishing in Bangladesh," Newsletter Tokyo Book Development Centre 9 (April 1978) : 7.

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศปากีสถาน

ประเทศปากีสถาน เป็นประเทศแรกที่จัดพิมพ์นิทานพื้นเมืองของเอเชีย เล่ม ๑ และเล่ม ๒ เป็นภาษาอูร์ดู โดยเข้าร่วมในโครงการพิมพ์ร่วมของประเทศในเอเชีย มีการจัดตั้งสภาหนังสือแห่งชาติปากีสถานเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เป็นองค์การอิสระ มีกลุ่มตัวแทนในการทำงานมาจากภาคเอกชนและรัฐบาล โดยได้รับคำแนะนำจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ มีวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชน จัดให้มีรางวัลเพื่อการผลิตหนังสือ จะได้มีหนังสือที่ดีและมีราคาถูกเป็นจำนวนมาก เป็นต้น<sup>๑</sup>

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศพม่า

ซาเปย์ ไบค์แมน (Sarpay Beikman) ได้จัดให้มีการส่งเสริมการเขียนหนังสือสำหรับเด็กขึ้นโดย

๑. ปี ค.ศ. ๑๙๖๒ ได้จัดตั้งรางวัลวรรณกรรมสำหรับเด็กดีเด่นประจำปี เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่ักเขียนและผู้จัดพิมพ์ชาวพม่าให้ผลิตหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก
๒. ปี ค.ศ. ๑๙๖๕ ควบคุมการสัมมนาเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งมีผลทำให้เกิดการผลิตหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้น
๓. ปี ค.ศ. ๑๙๖๙ ได้เพิ่มรางวัลพิเศษใหม่สำหรับเด็กที่แต่งดีที่สุดใน โดยสัญญาว่าหนังสือที่ได้รับรางวัลจะได้รับการจัดพิมพ์ ซึ่งส่งผลสะท้อนให้มือนักเขียนดี ๆ เข้ามาร่วมในงานเขียนหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้น
๔. ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือชุด "เรื่องเด็ก" เป็นภาษาพม่าด้วย

---

<sup>๑</sup>Ibne Insha, "Increasing Interest in Children's Books : Asian Copublication Programme and Other Projects, Pakistan," Newsletter Tokyo Book Development Centre 8 (September 1976) : 13.

นอกจากนี้ รัฐบาลของพม่าได้เข้าดำเนินการร่วมในโครงการพิมพ์ร่วมกันของ ประเทศในเอเชียด้วย<sup>๑</sup>

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศฟิลิปปินส์

รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้พยายามที่จะส่งเสริมการอ่านและวรรณกรรมสำหรับเด็กให้เจริญก้าวหน้า ได้จัดตั้งสมาคมวรรณกรรมสำหรับเด็กแห่งฟิลิปปินส์ (Children's Literature Association of the Philippines, Inc = CLAPI) มีวัตถุประสงค์ที่จะนำผลงานต่าง ๆ ของวรรณกรรมสำหรับเด็กมารวมกันและให้ความสนใจพิเศษในงานด้านวรรณกรรมสำหรับเด็ก และส่งเสริมงานทางด้านภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ รายการการ์ตูน เป็นต้น มีการจัดสัมมนา จัดงานให้ครู บรรณารักษ์ นักเขียน ศิลปิน - ผู้วาดภาพ และผู้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กทั้งในเมืองมนิลาและเมืองต่าง ๆ จัดตั้งโครงการพัฒนาห้องสมุดสำหรับเด็กกระยะยาว เข้าร่วมโครงการพิมพ์ร่วมกันของประเทศในเอเชีย<sup>๒</sup>

---

<sup>๑</sup>U Htin Gyi, "Many Encouraging Signs : Children's Book Publishing in Burma," Newsletter Tokyo Book Development Centre 9 (September 1977) : 7.

<sup>๒</sup>Ceres S. C. Alabado, "Publishing Indigenous Literature : Children's Book Publishing in the Philippines," Newsletter Tokyo Book Development Centre 9 (December 1977) : 9.

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้วางมาตรการบางประการ เพื่อที่จะให้มีการส่งเสริมการผลิตหนังสือสำหรับเด็กให้เพิ่มจำนวนมากขึ้นและแจกจ่ายหนังสือให้ถึงมือเด็กโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ผันเงินทุนจำนวนให้มากพอสำหรับซื้อหนังสือให้แก่ห้องสมุดโดยทั่วไป และพัฒนาห้องสมุดสำหรับเด็กทั่วประเทศ
๒. ให้เงินอุดหนุนการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อหนังสือที่ผลิตออกมาจะได้มีคุณภาพสูงและราคาไม่แพงเกินไปสำหรับครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ
๓. ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจแก่นักเขียนและศิลปินผู้วาดภาพ ด้วยการแนะนำและการให้รางวัลแก่นักเขียนและศิลปินผู้วาดภาพ
๔. จัดตั้งสถาบันวรรณกรรมสำหรับเด็ก (ถ้าสามารถทำได้จะตั้งในโรงเรียนที่มีการเรียนระดับสูงทั่วประเทศ) ซึ่งจะช่วยฝึกฝนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประเภทนี้ เช่น นักเขียน ศิลปินผู้วาดภาพและบรรณาธิการ
๕. รณรงค์การโฆษณาให้มากขึ้น โดยกล่าวว่า หนังสือสำคัญต่อจิตใจของเด็กพอ ๆ กับอาหารที่มีความสำคัญต่อร่างกายเช่นกัน<sup>๑</sup>

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>๑</sup>Ibid.

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศมาเลเซีย

รัฐบาลมาเลเซียมุ่งที่จะส่งเสริมและพัฒนานิสัยรักการอ่านและให้ความรู้แก่เด็กด้วยวิธีการต่อไปนี้

๑. ตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณกรรมซึ่งมีชื่อเรียกว่า Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) ทำหน้าที่พิมพ์งานแปลนิทานพื้นเมืองของเอเชียเล่ม ๑ และเล่ม ๒ (Folktales from Asia) ออกเป็นภาษามาเลย์
๒. ตั้งสำนักงานแปลเป็นภาษามาเลย์ (Malay Translation Bureau) ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ ที่ Tanjung Malim ณ รัฐเปรัก (Perak) ซึ่งต่อมาสำนักงานแปลเป็นภาษามาเลย์แห่งนี้ได้เปลี่ยนมาเป็นภาควิชาหนึ่งของ Sultan Idris Training College โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตนักอ่านระดับโรงเรียนและตำราเรียนให้ได้มาตรฐาน ใช้ชื่อเรียกว่า "The Malay School Series" และจัดทำวรรณกรรมง่าย ๆ ให้แก่ชาวบ้านมาเลย์ นับว่าเป็นความพยายามที่จะนำวัสดุการอ่านที่มีคุณค่ามาสู่ชาวบ้านทุกคนและรวมทั้งเด็กนักเรียนด้วย ใช้ชื่อเรียกว่า "Malay Home Library Series"
๓. เตรียมหลักสูตรที่จะฝึกหัดครูโรงเรียนให้ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนได้ ซึ่งจะช่วยเผยแพร่และให้ความรู้ด้วยการจัดหาหนังสือให้เด็กนักเรียนได้อ่าน
๔. ส่งเสริมอุตสาหกรรมการพิมพ์หนังสือ<sup>๑</sup>

---

<sup>๑</sup>Mustafa Kamal Anuar, "Children's Book Publishing in Malaysia," Newsletter Tokyo Book Development Centre 8 (March 1977) : 4-5.

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศศรีลังกา

ที่

รัฐบาลศรีลังกาได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำการสำรวจปัญหาการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กและให้รายงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินงานพัฒนาวรรณกรรมสำหรับเด็กหลายด้านด้วยกัน ได้แก่

๑. ตั้งสภาพัฒนาหนังสือแห่งชาติศรีลังกา (National Book Development Council of Sri Lanka)

๒. ตั้งคณะกรรมการแนะนำสิ่งพิมพ์ทางการศึกษา (The Educational Publications Advisory Board) ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแนะนำรายชื่อหนังสือที่ดีเหมาะสมสำหรับเด็กต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทางกระทรวงศึกษาธิการ จะได้จัดซื้อหนังสือเหล่านี้แจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนเป็นประจำทุกปี

๓. ตั้งกระทรวงวัฒนธรรม (The Department of Cultural Affairs) ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิตวรรณกรรมสำหรับเด็ก

๔. ตั้งสภาห้องสมุด (The Library Council) ทำหน้าที่รับผิดชอบการมอบรางวัลให้แก่หนังสือสำหรับเด็กที่ดีที่สุดซึ่งพิมพ์ในปีที่ผ่านมา

๕. ตั้งบริษัทวิทยุกระจายเสียงแห่งศรีลังกา (Sri Lanka Broadcasting Corporation) ทำหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการอภิปราย และการวิจารณ์หนังสือ เป็นต้น

๖. เข้าร่วมในโครงการพิมพ์ร่วมของประเทศในเอเชีย (Asian Copublication Programme) จัดพิมพ์หนังสือนิทานพื้นเมืองของเอเชียเล่ม ๑ และเล่ม ๒ เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่ร่วมอยู่ในโครงการเดียวกันนี้<sup>๑</sup>

---

<sup>๑</sup>K. Jayatillake, "Children's Book Publishing in Sri Lanka," Newsletter Tokyo Book Development Centre 9 (June 1977) : 4-5.



เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๕ สภาพัฒนาหนังสือแห่งชาติศรีลังกาได้กำหนดแนວສ່ງ เสริมการผลิตและการอ่านหนังสือไว้ ๑๑ ข้อ คือ

๑. ส่งเสริมนักเขียนรุ่นหนุ่มสาวให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อ่าน จัดให้มีนิทรรศการหนังสือของนักเขียนใหม่ ๆ มีการอภิปรายและจัดรายการให้ผู้อ่านได้พบปะกับนักเขียน
๒. จัดนิทรรศการหนังสือขึ้นในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศโดยกรมการพิมพ์เพื่อการศึกษาร่วมมือกับสำนักพิมพ์เอกชน
๓. จัดให้มีรางวัลแก่ผู้เขียนหนังสือ ผู้วาดภาพประกอบ ผู้ออกแบบหน้าปก และผู้จัดพิมพ์ที่มีผลงานดี เด่น
๔. มีการประกวดแต่ง เรื่องสั้นสำหรับเด็กนักเรียนและประชาชนทั่วไป
๕. มีการสำรวจความนิยมในการอ่านของเด็กอายุระหว่าง ๑๑-๑๔ ปี และของผู้ใหญ่ด้วย
๖. มีการฝึกอบรมวิธีการจำหน่ายหนังสือ โดยร่วมมือกับสมาคมผู้จำหน่ายหนังสือ
๗. จัดพิมพ์วารสารเกี่ยวกับหนังสือ
๘. จัดทำหนังสือคู่มือเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิตหนังสือในด้านต่าง ๆ
๙. ร่วมมือกับองค์การอุตสาหกรรมกระดาษ กำหนดแนวทางแบ่งสรรปันส่วนกระดาษให้แก่สำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ต่าง ๆ
๑๐. จัดรายการทางวิทยุเกี่ยวกับการพัฒนาหนังสือ เป็นประจำทุกเดือน
๑๑. เตรียมเปิดสอนวิชาการผลิตหนังสือ การพิมพ์ และการเขียนภาพประกอบขึ้นในมหาวิทยาลัย<sup>๑</sup>

<sup>๑</sup> แม้นมาส ชาลิต, "การผลิตหนังสือในประเทศที่กำลังพัฒนา," วารสารห้องสมุด ๒๒ (พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๑) : ๔๕๑-๔๕๒.



## การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศอินเดีย

วรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศอินเดียมีมานานแล้ว แต่เป็นการเล่านิทานถ่ายทอดกันมาจากปากต่อปาก ซึ่งประเพณีที่ผู้สูงวัยเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟังนั้นได้ถูกลบเลือนไปตั้งแต่สองสามคริสต์ศตวรรษที่แล้วมา เมื่อครบคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ได้มีนักเขียนการ์ตูนการเมืองผู้ยิ่งใหญ่ของอินเดียคนหนึ่ง ชื่อ ชังการ์ พิลัย (Shankar Pillai) ได้หันมาทุ่มเทความสนใจให้แก่การจัดทำหนังสือและวารสารสำหรับเด็ก โดยมีมุ่งประโยชน์ให้แก่เด็กทั่วโลก หนังสือภาพของชังการ์มีภาพประกอบสีสวยงาม นอกจากจัดทำหนังสือสำหรับเด็กแล้วชังการ์ยังได้ส่งเสริมงานทางด้านอื่น ๆ ด้วย ได้แก่

### ๑. จัดตั้งสมาคมหนังสือสำหรับเด็ก (Children's Book Trust)

เป็นองค์การเอกชนจัดขึ้นเพื่อเด็ก หน้าที่สำคัญของสมาคมก็คือการเป็นสำนักพิมพ์บุกเบิก และผู้นำในการทำหนังสือสำหรับเด็กในประเทศอินเดีย ผลิตหนังสือสำหรับเด็กออกมาหลายร้อยชื่อเรื่อง ทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษ ฮินดี เบงกาลี ทมิฬ และภาษาอื่น ๆ ของอินเดีย หนังสือที่ผลิตออกมามีรูปเล่มและเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็กทั้งราคาก็ต่ำด้วย นอกจากนี้สมาคมยังได้จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เดือนละครั้ง ผลงานที่ดีจะได้รับเลือกมาพิมพ์เป็นหนังสือ จัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือที่ชนะเลิศการประกวด ๓ เรื่อง จะได้รับ "รางวัลชังการ์" (Shankar's Award) เป็นเงินรางวัล ๕,๐๐๐ รูปี ๓,๐๐๐ รูปี และ ๒,๐๐๐ รูปี ตามลำดับ รวมทั้งได้รับเหรียญรางวัลด้วย และยังมีการประกวดระดับนานาชาติสำหรับเด็กด้วย (Shandar's International Children's Competition) ซึ่งเป็นงานที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ชังการ์และสมาคมหนังสือสำหรับเด็กมากที่สุด เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทั่วโลกส่งเรื่องและภาพเข้าประกวดได้ คณะกรรมการที่ตัดสินได้รับเชิญมาจากนานาชาติ

๒. จัดตั้งห้องสมุดสำหรับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้อ่านและยืมหนังสือ รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอื่น ๆ

๓. จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ตุ๊กตานานาชาติ มีตุ๊กตาจำนวน ๕,๐๐๐ ตัวจาก ร้อยกว่าประเทศได้รับการจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ตุ๊กตานานาชาติแห่งนี้ และเปิดโอกาส ให้บรรดาเด็กและผู้สนใจเข้าชมได้ โดยเก็บเงินค่าบำรุงเพียงเล็กน้อย<sup>๑</sup>

ในปัจจุบันนี้ รัฐบาลอินเดียก็ได้ให้ความสนใจที่จะส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็ก ได้มีการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อแนะนำหนังสือที่ดีให้แก่เด็ก ๆ คือ

๑. สถาบันการพิมพ์ทั้งของรัฐบาลและเอกชนสองสามแห่งกำลังเร่ง ดำเนินการผลิตหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ๆ ในราคาถูก โดยได้รับการจัดสรรกระดาษพิมพ์ ในราคาพิเศษสำหรับหนังสือประเภทต่าง ๆ บางประเภทรวมทั้งหนังสือสำหรับเด็กด้วย

๒. ได้จัดตั้งรางวัลเงินสดให้แก่เด็กเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่ดีที่สุด และ ซื้อหนังสือเรื่องที่ได้รับรางวัลเป็นจำนวนมากเพื่อแจกจ่ายไปตามห้องสมุดต่าง ๆ

๓. สำนักพิมพ์ของเอกชนได้ผลิตหนังสือสำหรับเด็ก เรื่องเยี่ยม ๆ ซึ่ง สามารถแข่งขันกับหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ของเอกชนทั่วโลกได้แล้ว

๔. มูลนิธิห้องสมุดแห่งชาติราชา ราโมฮัน รอย (The Raja Ramohan Roy National Library Foundation) ได้ให้เงินทุนที่จะขยายข่ายงาน ห้องสมุดประชาชนไปทั่วประเทศ ซึ่งจะ เป็นกำลังสำคัญที่จะสนับสนุนการซื้อหนังสือสำหรับเด็กด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>๑</sup>สมบูรณ คิงฆมานันท์, "ดูงานพัฒนาหนังสือที่อินเดีย," วารสารบรรณศาสตร์

๓ (มกราคม ๒๕๒๓) : ๑๐๖-๑๐๘

๕. ได้เข้าร่วมในโครงการพิมพ์ร่วมของประเทศในเอเชีย<sup>๑</sup>
๖. องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรชื่อ Lok-Milap Trust ได้วางโครงการที่จะนำหนังสือดี ๆ มาพิมพ์ใหม่ในราคาหนึ่งในสามของราคาเดิม<sup>๒</sup>

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซียมีประเพณีอันดีงามในการเล่านิทานและการเขียนนิทานมาตั้งแต่ ค.ศ. ๙๑๑ ถึง ค.ศ. ๑๐๐๗ ในชาวตะวันออก นิทานและบรรดาเรื่องเล่าต่าง ๆ ได้รับการเล่าสืบทอดกันต่อ ๆ มาในรูปวรรณกรรมสำหรับเด็กและได้เริ่มมีการพิมพ์เป็นภาษาพื้นเมืองหลายภาษาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้นมา<sup>๓</sup>



<sup>๑</sup>Abul Hasan, "Increasing Interest in Children's Books : Asian Copublication Programme and Other Projects, India," Newsletter Tokyo Book Development Centre 8 (September 1976) : 9-10.

<sup>๒</sup>Mahendra Meghani, "Books for India's Children," The School Librarian 27 (March 1979) : 20.

<sup>๓</sup>Sugiarta Sriwibawa, "With Government Backup : Children's Book Publishing in Indonesia," Newsletter Tokyo Book Development Centre 9 (September 1977) : 8.

รัฐบาลอินโดนีเซียได้พยายาม เกือบทุกวิถีทางที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ เกิดแก่เด็ก ให้กำลังใจแก่โรงพิมพ์ระดับชาติที่พิมพ์หนังสือสำหรับเด็กให้มากยิ่งขึ้น ๑ ขึ้นในแง่ของการสร้างบุคคลิกภาพ ส่งเสริมพื้นฐานความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และ เพิ่มความศรัทธาทางศาสนาให้แข็งแกร่งขึ้น กระตุ้นนักเขียนให้เขียนเรื่องสำหรับเด็กและใช้จินตนาการให้มากยิ่งขึ้น และดึงดูดใจผู้พิมพ์ระดับชาติให้ขยายอุตสาหกรรมการพิมพ์มากขึ้น<sup>๑</sup>

เมื่อมีแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ ๒ ออกมา ทำให้กิจการหนังสือสำหรับเด็ก รุดหน้าออกไป ผู้จัดพิมพ์ก็ได้ขยายกิจการของตน ทางบริษัทได้ตั้งสาขาใหม่และติดตั้งอุปกรณ์การพิมพ์ระบบออฟเซ็ทขึ้น และในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้มีจำนวนหนังสือสำหรับเด็ก ออกใหม่เพิ่มเป็น ๒๓๕ ชื่อ เรื่อง ทางกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรมก็ได้ให้กำลังใจแก่นักเขียน ศิลปินวาดภาพ ผู้จัดพิมพ์ ฯลฯ ด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อคัดเลือกหนังสือที่มีคุณภาพดี และรัฐบาลก็ได้เข้าร่วมงานในโครงการพิมพ์ร่วมของประเทศในเอเชีย โดยจัดส่งผลงานที่คัดเลือกอย่างดีแล้วไปพิมพ์ มีเป็น เรื่องเล่า นิทาน และเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับเทศกาลของชาติและเกมส์ของเด็ก เช่น หนังสือชุด นิทานพื้นเมืองเล่ม ๑ และ เล่ม ๒ (The Folktales Series) เทศกาลในเอเชีย (Festivals in Asia) และ เทศกาลอื่น ๆ ในเอเชีย (More Festivals in Asia)<sup>๒</sup>

<sup>๑</sup>Ibid., p. 9.

<sup>๒</sup>Ibid.

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศอิหร่าน

ประเทศอิหร่านมีประวัติการเล่านิทานมาช้านานแล้ว ในสมัยโบราณนักเล่านิทานประจำราชสำนักพระเจ้าซาคะห์มักจะนำ เรื่องการกระทำของวีรบุรุษและเรื่องรักต่าง ๆ มาดัดแปลงเป็น เรื่องเล่า ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นนิทานพื้นบ้านที่นิยมกันแพร่หลาย ต่อมาได้มีการรวบรวมนิทานเหล่านี้พิมพ์ขึ้น เป็นหนังสือ<sup>๑</sup>

ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๓๐ ประเทศอิหร่านยังไม่มีผู้พิมพ์หนังสือสำหรับเด็กอย่างแท้จริง มีเพียงบริษัทการพิมพ์ใหญ่ ๆ บางแห่งเท่านั้น หลังจากปี ค.ศ. ๑๙๓๐ เป็นต้นมาได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กให้กว้างขวางขึ้น องค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนแปลงนี้ ได้แก่ การริเริ่มกลุ่มเด็กที่พออ่านออกเขียนได้ (Literacy Corps) และการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน ซึ่งช่วยลดวัยการหัดอ่านหนังสือออกจากอายุ ๑๐ ปี มาเป็น ๗ ปี และขยายจำนวนประชาชนที่อ่านออกเขียนได้ไปสู่ชนบท<sup>๒</sup>

รัฐบาลอิหร่านได้พยายามส่งเสริมงานทางด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยการจัดตั้งสภาหนังสือสำหรับเด็ก (The Children's Book Council) ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ผลงานที่ปรากฏมีการแสดงนิทรรศการ การจัดงานเทศกาล แจกจ่ายรายชื่อหนังสือไปตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมตลาดหนังสือที่กำลังพัฒนาใหม่

<sup>๑</sup>สาวิตรี สุวรรณสถิตย์, "นิยายพื้นบ้านโบราณของอิหร่าน," วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ ๗ (มกราคม ๒๕๑๔) : ๓๘,

<sup>๒</sup>Lily Ayman, "Rapid Growth and Interest : Children's Book Publishing in Iran," Newsletter Tokyo Book Development Centre 9 (December 1977) : 7.

และจัดให้มีรางวัลสำหรับหนังสือยอดเยี่ยมประจำปี นอกจากนี้มูลนิธิ ปาห์เลวี (Pahlavi Foundation) ได้เริ่มตั้งรางวัลประจำปีให้แก่หนังสือสำหรับเด็กอีกด้วย<sup>๑</sup> และพระราชินีฟาราห์ ปาห์เลวี (Her Majesty Queen Farah Pahlavi) ยังได้ทรงอุปถัมภ์สถาบันเพื่อการพัฒนาทางปัญญาของเด็กและวัยรุ่นขึ้น (Institute for Intellectual Development of Children and Young Adults) ซึ่งมีผลทำให้กิจการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กเจริญก้าวหน้า เพราะสถาบันแห่งนี้ได้จัดตั้งห้องสมุดสำหรับเด็กทั่วประเทศ และในช่วงระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๗๒-๑๙๗๓ สถาบันแห่งนี้ได้กลายมาเป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ มั่นคงทั้งทางด้านการเงินและปัญญา จึงเป็นแรงจูงใจให้ศิลปินวาดภาพประกอบ นักแปล บรรณาธิการ และนักเขียนที่ดีที่สุดมาร่วมในกิจการทำหนังสือสำหรับเด็ก และปรากฏว่าในระยะเวลาต่อมาหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสถาบันแห่งนี้ได้รับรางวัลทั้งของชาติและนานาชาติเป็นจำนวนมาก<sup>๒</sup> ต่อมาสถาบันการพัฒนาทางปัญญาของเด็กและวัยรุ่นได้เข้าร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมเอเชียของยูเนสโก (The Asian Cultural Centre for Unesco) ซึ่งผลของความร่วมมือกันนี้ทำให้เกิดการพิมพ์หนังสือชุดภาษาฟาร์ซี (Farsi) ภายใต้โครงการพิมพ์ร่วมกันของประเทศในเอเชีย และได้จัดพิมพ์หนังสือนิทานพื้นเมืองของเอเชียเล่ม ๑ และ เล่ม ๒ ออกมา<sup>๓</sup>

การส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศไทย

วรรณกรรมสำหรับเด็กในประเทศไทยนั้นมีมานานแล้ว แต่ไม่ได้รับการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีแต่ปรากฏมาในรูปแบบทชีบร็อง บทกล่อมเด็ก กลอนและนิทานที่ใช้เล่า

<sup>๑</sup>Ibid.

<sup>๒</sup>Ibid. p. 8.

<sup>๓</sup>Ibid.

และชื่อบล็อกมันต่อ ๆ มา หนังสือที่แต่งขึ้นสำหรับเด็กที่ปรากฏหลักฐานมีเล่มแรกได้แก่ จินตามณี เขียนโดยพระโหราธิบดี ในสมัยรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๒๒๓ แต่เป็นหนังสือแบบเรียนว่าด้วยการเขียนคำและการแต่งคำ ประพันธ์<sup>๑</sup>

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีหนังสือแบบเรียนที่ใช้ศึกษาเล่าเรียนกันมาในสมัยโบราณได้แก่ ประถม ก กว สุบินทกุมาร ประถมจินตามณีเล่ม ๑ และ ประถมจินตามณีเล่ม ๒ และยังมีหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ อีกได้แก่ เสือโค จันทโครพ สังข์ทอง กากี พระยาจันทน์ สวัสดิรักษา เป็นต้น<sup>๒</sup> เมื่อมีการจัดตั้งโรงเรียนในสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยชาวต่างประเทศ จึงได้นำนิทานที่มีในสมุดข่อยมาพิมพ์เผยแพร่หลายเรื่อง เช่น จันทโครพ พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น<sup>๓</sup>

ในสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เริ่มมีการจัดการศึกษาแบบใหม่ในปี พ.ศ.๒๔๑๔ ให้ยกเลิกหนังสือแบบเรียนที่กล่าวมาแล้ว และหันมาใช้แบบเรียนหลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) มีทั้งหมด ๖ เล่ม คือ มูลบทบรรพกิจ วาทนิพนธ์ อักษรประโยค สังโยคพิธาน โวพจน์พิจารณ์ และ

<sup>๑</sup> เบ็ญจวรรณ สุนทรากุล, การวิเคราะห์แบบเรียนไทย เรื่องวิวัฒนาการของแบบเรียนไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๓), หน้า ๕-๘.

<sup>๒</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ ๒๔๓๕-๒๕๐๗ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๗, หน้า ๒๓-๒๔.

<sup>๓</sup> "กลุ่มจิตต์ พลายเวช, "วิวัฒนาการหนังสือสำหรับเด็กของไทย," ใน งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ, คณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ๒๕๑๒, (ม.ป.ท., ๒๕๑๒), ไม่ปรากฏเลขหน้า.



พิศาลการ์วันต์<sup>๑</sup> ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง  
กรมศึกษาธิการขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๐ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงนิพนธ์  
หนังสือแบบเรียนเร็วขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ ให้ใช้สอนในโรงเรียนแทนแบบเรียนหลวง  
ของพระยาศรีสุนทรโวหาร<sup>๒</sup>

นอกจากนี้กรมศึกษาธิการยังได้จัดพิมพ์ "แบบสอนอ่าน" ของวิชาต่าง ๆ  
ออกมาหลายชุด ได้แก่ แบบสอนอ่านเล่ม ๑-๔ แบบสอนอ่านจินตกริณีพนธ์ (ต่อมา  
เรียกว่า กริณีพนธ์) ซึ่งเป็นหนังสือที่ดัดทอนมาจากวรรณคดีที่สำคัญ ๆ ได้แก่ รามเกียรติ์  
ตอนท้าวมาลีวราชว่าความ สังข์ทอง ตอนเลือกคู่ ตอนหาเนื่อหาปลา และ ตอนตีศัส  
สามก๊ก ตอนโจโฉแตกทัพเรือ ราชาธิราช ตอนศึกพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง อิเหนา ตอน  
ศึกท้าวกระหมิงกู่หนิง พระอภัยมณี ตอนเมื่อครองเมืองผลึก และ คอกสร้อยสุภาสิต  
(ร.ศ. ๑๓๐) และยังมีหนังสือแบบสอนอ่านวิชาต่าง ๆ เช่น แบบสอนอ่านพงศาวดาร  
แบบสอนอ่านธรรมจรรยา (ร.ศ. ๑๒๔) และ หนังสือพลเมืองดี เป็นต้น<sup>๓</sup>

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๑ นายปี.โอ. คาคไรท์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสวนกุหลาบ  
ได้จัดทำหนังสือสำหรับเด็กออกมาเรื่อง เทพกิริณี<sup>๔</sup>

<sup>๑</sup> กฤษณาสินไชย และ รัตนา ภาชาฤทธิ, ความเป็นมาของแบบเรียนไทย  
(กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

<sup>๓</sup> เบ็ญจวรรณ สุนทรากุล, การวิเคราะห์แบบเรียนไทยเรื่องวิวัฒนาการของ  
แบบเรียนไทย, หน้า ๓๔-๕๕.

<sup>๔</sup> คุณรัฐจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๒,  
หน้า ๘๐.

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๕๕-๒๔๖๔ กรมราชบัณฑิตได้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กออกมาหลายเล่มส่วนมากเป็นเรื่องแปล เช่น นายแยมผู้ขี้ขี้ เด็กที่เมืองจีน เด็กที่เมืองญี่ปุ่น ฉันอยากเป็นกะลาสี แอฟริกาใต้ ความลึกลับของรูปเทวณกอินทรีงว และ ปกิณณกประวัติการคนขับ เรือ<sup>๑</sup>

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้รวบรวมและพิมพ์บทกลอนกล่อมเด็ก ประกอบด้วยบทเห่เด็ก ๗๑ บท บทปลอบเด็ก ๔๒ บท และบทเด็กเล่น ๖๖ บท<sup>๒</sup>

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๓๔ ได้เริ่มมีนิตยสารหรือวารสารสำหรับเด็กออกมาเป็นครั้งแรก คือ จดหมายเหตุแสงอรุณ จัดทำโดยคณะครูมิชชันนารีอเมริกันของโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแนวทางให้มีนิตยสารเกิดขึ้นในโรงเรียนอื่น ๆ อีก ได้แก่ กุมารวิทยา ของโรงเรียนราชกุมาร อัสนัสมัชฌูโฆษสมัย ของโรงเรียนอัสนัสมัชฌู ฯลฯ<sup>๓</sup>

ส่วนนิตยสารสำหรับเด็กที่จัดทำโดยเอกชนเล่มแรกคือ เด็กไทย พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ โดยโรงพิมพ์เจริญผล หนังสือพิมพ์นักเรียน พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ จัดทำโดยนายแช เศรษฐบุตร หนังสือพิมพ์เด็ก พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ จัดทำโดยเพ็ญว แต่ตระกูล และ ดรุณเกษม พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ จัดทำโดยสวัสดิ์ จุฑะรพ<sup>๔</sup>

<sup>๑</sup> กฤษณา สินไชย และ รัตนา ภาชาฤทธิ์, ความเป็นมาของแบบเรียนไทย, หน้า ๙๒-๙๔.

<sup>๒</sup> ทอพระสมุทวชิรญาณ, บทกลอนกล่อมเด็ก, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (พระนคร : โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๖๔), หน้า (๑)-๑๐. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพหม่อมเจ้าหญิง (โต) กับหม่อมเจ้าชาย(พอ) ในพระเจ้าน้องยาเธอกรมขุนสิงหวิกรม เกรียงไกร)

<sup>๓</sup> พรทิพย์ วิณิชสร, "การศึกษาแบบและวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทยสำหรับเด็ก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๒๑-๒๔.

<sup>๔</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖-๓๒.

ต่อมาตลาดหนังสือหันไปให้ความสนใจในเรื่องของนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๒ เป็นต้นมา ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ และเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพาปี พ.ศ.๒๔๘๒-๒๔๘๖ จึงเป็นเหตุให้มีหนังสือสำหรับเด็กออกสู่ตลาดน้อยลง แต่ไม่ใช่ว่าจะไม่มีหนังสือสำหรับเด็กเลย มีการนำเอานวนิยายเรื่องยาวสำหรับเด็กซึ่งเข้าใจว่าเป็นเรื่องแต่งขึ้นเองไม่ใช่เรื่องแปลมาลงพิมพ์ติดต่อกันในนิตยสารต่าง ๆ เช่น ชีวิตเด็กน้อย และ ความลับ ใน รถตุ๊ก ลงพิมพ์ใน ราชนิพนธ์ ติดต่อกันเรื่อยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๓ เรื่อง วิลเลียม เด็กจอมแก่น ของ ว.ณ.ประมวณมารค ลงพิมพ์ใน นิตยสารประมวณ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๔ และในปี พ.ศ.๒๔๘๗ มีเรื่องแปลปรากฏเป็นหลักฐาน ๒ เรื่องคือ กฎการเดินทางไปใจกลางพิภพ แปลจากนวนิยายวิทยาศาสตร์ของ จูลส์ เวิร์น<sup>๑</sup> และ ดวงใจ แปลจากเรื่อง ฮาร์ท(Heart) โดย ชิม วีระไวทยะ มีต้นเค้ามาจากเรื่อง อิล กูร์ (Il Coure) ของอิตาลีแต่งโดย เอ็ดมอนด์ เดอ อะมิซีส (Edmondo de Amicis)<sup>๒</sup>

นอกจากนี้ยังมีการนำเอานิทานประเภทจักรจวงค์ๆ มาเขียนเป็นการ์ตูนให้คำบรรยายเป็นกลอนง่าย ๆ และสนุกน่าอ่าน เช่น สังข์ทอง โดย สวัสดิ์ จุฑะรพ ลงพิมพ์ติดต่อกันในหนังสือพิมพ์รายวัน สยามราษฎร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๔ หลวิชัย โดย ประยูร จรรยาวัช ลงพิมพ์ติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๔<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup> กลุ่มจิตต์ ปลายเวช, หนังสือสำหรับเด็ก (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔) หน้า ๓๑.

<sup>๒</sup> เรวัต การพจน์, "ภาพประกอบหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔), หน้า ๘๗.

<sup>๓</sup> กลุ่มจิตต์ ปลายเวช, หนังสือสำหรับเด็ก, หน้า ๓๒.

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองทางกระทรวงศึกษาธิการได้จัดพิมพ์หนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็กนักเรียนขึ้นมาหลายเล่มได้แก่ ทูน้อยนิค (๒๔๔๐) โดย มณี เกตุรายนา ลูกสัตว์ต่างๆ (๒๔๗๓) โดย ขุนสรรค์เวทย์ ดอกกรักสัตว์แสนรู้ (๒๔๔๕) และ แมวสีสวาด (๒๔๔๖) โดย หลวงกัรติวิทโยพาร (ที่ กัรติ วิทโยพาร) เป็นต้น<sup>๑</sup>

ต่อมากรมวิชา กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มให้มีการประกวดหนังสือแบบเรียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๕๕ มีผลให้มีหนังสือสำหรับเด็กเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีหนังสือหลายเล่มที่ชนะการประกวด เช่น ความรักของแม่ โดย บุญสม เอรवारพ โคตีชีแพะไล่ โดย เจือ สตะเวทิน เป็นต้น<sup>๒</sup>

ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๕๓ เป็นต้นมาได้เริ่มมีการแปลนวนิยายเรื่องยาวสำหรับเด็กมากขึ้น โดยมี อ.สนิทวงศ์ (อุไร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา) เป็นผู้ริเริ่มด้วยการแปลเรื่อง สี่รุณี ในปี พ.ศ.๒๔๕๓ สี่ครู ในปี พ.ศ.๒๔๕๗ และ ไอดี ในปี พ.ศ.๒๔๕๖<sup>๓</sup>

ในช่วงปี พ.ศ.๒๔๕๓ นี้เองได้มีนิตยสารที่ให้ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษแก่เด็กเกิดขึ้น เช่น นิตยสารสแตนคาร์ด สติวเด็นท์ ซิปพลีเมนท์ นอกจากนั้นมีนิตยสารวิชาการอื่น ๆ เช่น ก้าวน้ำ และยังมีนิตยสารทั่วไปสำหรับเด็กจัดทำโดยเอกชนออกมาอีกหลายฉบับได้แก่ ชัยพฤกษ์ (๒๔๕๗) ของห้างหุ้นส่วนจำกัดสามัญนิติบุคคลไทยวัฒนาพานิช ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้จัดทำนิตยสารสำหรับเด็กออกมาอีก ๒ ฉบับคือ ชัยพฤกษ์วิทยาศาสตร์ และ ชัยพฤกษ์การ์ตูน นอกจากนั้นมี ครูสาร (๒๔๕๔) ของบริษัทการพิมพ์สตรีสาร และในปี พ.ศ.๒๕๐๗ พูนศรี ถมิงรักษ์สัตย์ ได้จัดทำนิตยสารทั่วไปสำหรับเด็กชื่อ ทูน้อยกลอยใจ<sup>๔</sup>

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

<sup>๒</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, หนังสือที่ดีได้รับรางวัล (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๔), หน้า ๑๔.

<sup>๓</sup> กลุ่มจิตต์ ปลายเวช, หนังสือสำหรับเด็ก, หน้า ๓๒.

<sup>๔</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖-๓๗.

หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กได้แก่ องค์การค้ำของ  
 ครูสภา เป็นหน่วยงานหนึ่งของครูสภา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี  
 พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งมีฝ่ายหนึ่งผลิตหนังสือทั่วไปที่ให้อรรถประโยชน์และความบันเทิงแก่เด็ก  
 จำหน่ายในราคาถูก เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กชุดนิทาน  
 ประทีปทอง แบ่งออกเป็นชุดวรรณกรรมสากล ชุดวรรณกรรมไทย ชุดฝึกคุณสมบัตินิต  
 และชุดจินตนิยายสำหรับเด็กเล็ก ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้จัดทำหนังสือชุดภาพ  
 และการ์ตูน ในระยะแรกได้เข้าฟิล์มจากสำนักพิมพ์อิตาลี คือ Macroton Industrie  
 Cartografiche Editoriali มาจัดพิมพ์แล้วให้คำบรรยายเป็นร้อยกรองภาษาไทย  
 ราคาเล่มละ ๒.๕๐-๓.๕๐ บาท มีเรื่อง ชินเตอเรลลา พี่น้องซีโอ เป็นต้น ในระยะหลังได้  
 นำนิทานไทยมาพิมพ์ซ้ำ เช่น หลวิชัย โดย ประยูร จรรย์วางษ์ และบางเรื่องก็เขียนขึ้นใหม่  
 เช่น พระเจ้าฟ้ารั่ว ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ องค์การค้ำของครูสภาได้จัดพิมพ์หนังสือชุดเด็ก  
 เล่มเล็กขนาด ๘.๕-๙ นิ้ว ๑๒.๕-๑๓ ซม. จำหน่ายราคาเล่มละ ๑ บาท (ขึ้นราคาเป็น  
 ๑.๕๐ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓) มีภาพสีสี่สีตลอดเล่ม มีเรื่อง สัตว์มีประโยชน์ นายขนมต้ม  
ความลับของน้ำทะเล เป็นต้น และในปีเดียวกันนั้นได้ผลิตหนังสือชุดความรู้ไทย เป็นหนังสือ  
 ปกแข็งมีภาพสีสี่สีตลอดเล่ม ให้ความรู้ของไทยในแขนงวิชาต่าง ๆ แก่เด็ก เขียนโดยผู้  
 ทรงคุณวุฒิด้านนั้น ๆ เช่น อัญมณี (๒๕๑๗) โดยประสาธ ธีระนันท์ นกตามท้องนา (๒๕๑๘)  
 โดยนายแพทย์บุญส่ง เลชะกุล เป็นต้น หนังสือชุดความรู้ไทยนี้ราคาเล่มละ ๗ บาท<sup>๑</sup>

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก เล่มเล็กราคาถูก  
 ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เนื่องในงานวันเด็กแห่งชาติ มีทั้งเรื่องที่ดีดัดแปลงมาจากต่างประเทศและ  
 เรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่เป็นผลงานของนางแม่มาส ขวลิต เช่น เรื่อง ปี่สร้างบ้าน  
เป็นอะไรดีหนอ ต่อมาทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้นำมาจัดพิมพ์ใหม่บรรจุกล่อง  
 สวยงามกระทัดรัดเพื่อเป็นที่ระลึกปีเด็กสากล ๒๕๒๒<sup>๒</sup>

<sup>๑</sup> ศิวา ชูโต, กลุ่มจิตต์ พลายเวช และ กานต์มณี ศักดิ์เจริญ, การวิเคราะห์  
เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก, หน้า ๒๔-๒๗.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพสูงทั้งในด้านเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ และรูปเล่ม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้เป็นทุนในการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้แก่ เรื่องศรีธนไชย และ สโมสรวานรลพบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ หนังสือทั้ง ๒ เล่ม เขียนโดยท่านผู้พิงมณีนรัตน์ นุนนาค และในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ปีเดียวกันนั้นเองก็ทรงพระราชทานทุนให้พิมพ์เรื่อง ณ ชายหาดสะอาดทราย ซึ่งเขียนโดยหม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา และพาณี เขียววานิช และยังมีพระราชดำริให้ตั้งคณะกรรมการโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน มีพลโทพระยาศัลยวิธานนิเทศเป็นประธานดำเนินการสร้างหนังสือสารานุกรมฉบับใหม่ขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อประโยชน์สำหรับการค้นคว้าและอ้างอิงของเยาวชนทุกระดับ สารานุกรมชุดนี้ได้พิมพ์ทยอยออกมาแล้ว ๓ เล่ม คือ เล่ม ๑ พิมพ์ออกมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ เล่ม ๒ พิมพ์ออกมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ และเล่ม ๓ พิมพ์ออกมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐<sup>๑</sup>

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้กำหนดให้ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นปีหนังสือสากล ประเทศไทยได้ร่วมเฉลิมฉลองปีหนังสือสากลด้วยการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรกและจัดต่อมาเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบันนี้ โดยได้รับความร่วมมือจากสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย เป็นต้น รวมทั้งสถานทูตหน่วยราชการ และร้านค้าต่าง ๆ ทั้งยังจัดให้มีการประกวดหนังสือดีเด่นประจำปี แบ่งออกเป็นหนังสือประเภทสารคดี นวนิยายและกวีนิพนธ์ หนังสือประเภทสวยงาม และหนังสือสำหรับเด็ก

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน,



กิจกรรมอื่น ๆ ที่ประเทศไทยจัดขึ้นนอกจากจัดงานสัปดาห์หนังสือและ  
การประกวดหนังสือแล้วมีดังนี้ คือ

๑. งานแสดงการพิมพ์ครั้งที่ ๓ แห่งประเทศไทย ขององค์การค้าของ  
คุรุสภา จัด ณ โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว ระหว่างวันที่ ๔-๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕
๒. การสัมมนาเรื่องการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก สมาคมภาษาและ  
หนังสือแห่งประเทศไทย เป็นผู้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๗-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ โดยมีความ  
มุ่งหมายที่จะหามาตรการที่ถูกต้องเหมาะสมในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อให้เหมาะสม  
ตามโครงการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กที่ได้กำหนดไว้ต่อไป
๓. การจัดห้องสมุดประชาชนตัวอย่างของธนาคารศรีนครเมื่อวันที่ ๔  
เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕
๔. โครงการแจกแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบให้แก่โรงเรียน  
ประถมศึกษาของกรมสามัญ
๕. โครงการจัดพิมพ์แสตมป์ที่ระลึกปีหนังสือสากล
๖. หน่วยงานและบริษัทเอกชนร่วมจัดนิทรรศการในปีหนังสือสากล
๗. โครงการอื่น ๆ ที่กระทำต่อเนื่องกัน ได้แก่ โครงการจัดพิมพ์หนังสือ  
นโยบายทางวัฒนธรรมของไทย และสมุดภาพและคำบรรยายชุด โบราณสถานสุโขทัย ของ  
คณะกรรมการทางฝ่ายวัฒนธรรมแห่งชาติ โครงการจัดพิมพ์รายงานเกี่ยวกับผลงานของ  
ประเทศไทยในปีหนังสือสากลของสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติฯ โครงการ  
จัดพิมพ์หนังสือชุดส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาของกรมวิชาการ  
โครงการจัดตั้งสภาพัฒนาหนังสือแห่งชาติ (National Book Development  
Council) ของกรมวิชาการ<sup>๑</sup>

---

<sup>๑</sup> นันทสาร สีสลับ, "กิจกรรมปีหนังสือระหว่างชาติในภูมิภาคเอเชีย," วารสาร  
คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ ๕ (มกราคม ๒๕๑๖) : ๖๑-๖๕.



นอกจากนี้ประเทศไทยยังให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือสากลด้วยการส่งผู้แทนไปร่วมประชุมและสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องหนังสือที่ต่างประเทศ และองค์การนานาชาติที่จัดขึ้นในหนังสือสากลดังนี้

๑. การประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหนังสือในเอเชีย

ณ กรุงโตเกียว ระหว่างวันที่ ๓-๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งศูนย์พัฒนาการหนังสือโตเกียวร่วมกับองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เป็นผู้จัด

๒. การสัมมนาผู้เชี่ยวชาญด้านการพิมพ์และจำหน่ายหนังสือในเอเชีย

ณ กรุงโตลัมโบ สาธารณรัฐศรีลังกา ระหว่างวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔)วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๔) ซึ่งศูนย์พัฒนาหนังสือแห่งเอเชียขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติที่เมืองการาจเป็นผู้จัด เพื่อส่งเสริมการพิมพ์และจำหน่ายหนังสือในเอเชีย

๓. การประชุมเกี่ยวกับผู้พิมพ์หนังสือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเป็นผู้จัดขึ้น เพื่อให้ผู้แทนของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการพิมพ์หนังสือต่าง ๆ และหาทางร่วมมือในการพัฒนาหนังสือในภูมิภาคนี้<sup>๑</sup>

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติกำหนดให้ปีนี้เป็นปีเด็กสากล คือเป็นปีที่เน้นกิจกรรมการทำงานสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยให้แต่ละประเทศตื่นตัวในการสร้างสื่อและแบบอย่างเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่เยาวชน สำหรับประเทศไทยก็ได้ร่วมมือในการเฉลิมฉลองปีเด็กสากลด้วย

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔-๖๕.

โดยเฉพาะในวงการหนังสือ สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้ระดมพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กออกสู่ตลาดหนังสือเป็นจำนวนมาก และในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุงคุณภาพทั้งทางด้านเนื้อหาภาพประกอบและรูปเล่ม หนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีจำนวนประมาณ ๑๗๐ เล่ม<sup>๑</sup> ซึ่งนับว่ามากกว่าจำนวนการผลิตในปีก่อน ๆ และมีสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หรือเกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็กประมาณ ๕๐ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสำนักพิมพ์เอกชน สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กมากที่สุดได้แก่สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช รองลงมาได้แก่องค์การคำของคุรุสภา ส่วนสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์เฉพาะหนังสือสำหรับเด็กคือประมาณร้อยละ ๕๐ ได้แก่ สำนักพิมพ์ พี.พี. ชมรมเด็ก ปาณยา และสุริยบรรณ<sup>๒</sup>

หนังสือสำหรับเด็กที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันมีประมาณ ๗๘๗ เล่ม เป็นทั้งเรื่องที่ตั้งขึ้นเองและเรื่องที่แปลและดัดแปลงมาจากต่างประเทศ โดยนักเขียนประมาณ ๓๐๐ คน นักเขียนหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากจะเป็นผู้หญิง<sup>๓</sup> ส่วนศิลปินวาดภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กในปัจจุบันมีประมาณ ๑๐๐ กว่าชื่อทั้งที่เป็นนามจริงและนามแฝง ส่วนใหญ่จะมีผลงานปรากฏเพียงชื่อละ ๑ - ๒ เล่ม<sup>๔</sup>

ผู้ที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็กในปัจจุบัน ได้แก่ สำนักพิมพ์และแหล่งผลิตต่าง ๆ ผู้แต่ง ผู้แปล ผู้วาดภาพประกอบ ผู้จัดการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก รวมทั้งผู้ปกครอง ครู และบรรณารักษ์ ต่างพากันให้ความสนใจกิจการหนังสือสำหรับเด็ก โดยพยายามส่งเสริม ปรับปรุงและกระตุ้นให้มีการผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพดี ราคาถูก เพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสซื้อและอ่านหนังสือเหล่านั้น ได้มีสถาบันการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย สมาคม และองค์การต่าง ๆ เปิดสอนวิชาเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>๑</sup>นิศา ชูโต, กล่อมจิตต์ พลายเวช และกานต์มณี สักดิ์เจริญ, การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก, หน้า ๕๐.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

<sup>๓</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

<sup>๔</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๙-๔๐.



สนับสนุนให้ผลิตทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กในประเทศไทย มีการจัดสัมมนาการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก และจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก เนื่องจากในโอกาสต่าง ๆ ด้วย นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงการหนังสือสำหรับเด็กในอนาคต ผลงานต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ ๑๘-๒๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๓ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรได้ร่วมมือกับองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ จัดการประชุมปฏิบัติการเขียนหนังสือสำหรับเด็กขึ้นที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีผู้เข้าร่วมปฏิบัติการประมาณ ๓๐ คน ได้ผลงานเป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็กวัย ๖-๘ ปี ประมาณ ๒๗ เล่ม<sup>๑</sup>

และในปี พ.ศ.๒๕๒๓ คณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างสวนสาธารณะสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีร่วมกับคณะอนุกรรมการหาทุนฯ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการผลิตหนังสือดีสำหรับเด็กเยาวชนขึ้นออกจำหน่ายในราคาถูกให้แก่ผู้ที่สนใจที่จะซื้อสำหรับลูกหลาน หรือบริจาคไปยังเยาวชนหรือห้องสมุดในชนบทที่ยังขาดแคลนหนังสือ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในลุ่มภูมิภาคและยัง เสริมคุณภาพทางการศึกษาควบคู่ไปด้วย คือ

<u>นกกางเขน</u>	เขียนโดย	กี กิรติ วิทโยพาร
<u>กระต่ายแห่เสื้อ</u>	เขียนโดย	แมนมาส ขวลิต
<u>ยอดดิ่ง</u>	เขียนโดย	พระเจ้าวงศ์เธอพระองค์เจ้าหญิง สุทวองชวีจิตร
<u>นิทานคติธรรม</u>	เขียนโดย	แปลก สนธิรักษ์
<u>เต่ากับหงส์</u>	เขียนโดย	แถบรัตน์ ภูมิรัตน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รายงานการประชุมปฏิบัติการ  
เขียนหนังสือสำหรับเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๑๘-๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓, (กรุงเทพฯ มหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓), ไม่ปรากฏ เลขหน้า,

<sup>๒</sup>กระทรวงศึกษาธิการ. คณะกรรมการหาทุนสร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. "โครงการสร้างสวนสาธารณะ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี." (กรุงเทพฯ มหานคร : คณะอนุกรรมการหาทุนสร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, ๒๕๒๓), ไม่ปรากฏ เลขหน้า.

ระหว่างวันที่ ๖-๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญ หนังสือสำหรับเด็กและแหล่งข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมแห่งเอเชีย จัดขึ้นโดยกระทรวง ศึกษาธิการ ประเทศไทย ที่โรงแรมนิวมรินทร์ การประชุมนี้เป็นโครงการหนึ่งของ กรรมการอาเซียน ซึ่งได้รับการยอมรับจาก The ASEAN Committee on Culture and Information (COCI) จากการประชุมครั้งที่ ๓ ที่เมืองมนิลา เมื่อเดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยมีวัตถุประสงค์ของการประชุมคือ

๑. ส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมอาเซียนอย่างลึกซึ้ง
๒. ส่งเสริมการผลิตและแจกจ่ายหนังสือและสิ่งพิมพ์ด้านวัฒนธรรมอาเซียนสำหรับวรรณกรรม
๓. ส่งเสริมและร่วมมือระหว่างผู้วาดภาพประกอบ ผู้แต่ง และผู้เชี่ยวชาญในด้านการผลิตของประเทศอาเซียน<sup>๑</sup>

ผลจากการประชุมได้กำหนดขอบเขตและแนวทางด้านวัฒนธรรมในแง่ต่อไปนี่ว่าควรมีอยู่ในหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับเลือกแล้ว คือ ชีวิตในครอบครัว อาชีพ การเล่น เทศกาลและพิธีการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน (ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน บทเห่กล่อม เพลงกล่อมเด็ก สุภาษิต ภาษิต เพลงสวด ส่วนวน แบบคำประพันธ์ดั้งเดิม เพลงพื้นบ้าน และวิทยากรพื้นบ้าน)<sup>๒</sup>

ระหว่างวันที่ ๒๔-๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติและสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยจัดให้มีการสัมมนานักเขียนในหัวข้อ "วรรณกรรมเพื่อสังคมและเยาวชน" ณ หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสกรี ผู้เข้าร่วมสัมมนา

<sup>๑</sup>"Report of the Expert Meeting on Children Books and Source Materials on Asean Cultures 6-10 July 1981 Bangkok, Thailand," ([n.p.], 1981) pp. 1, 5 (Mimeographed)

<sup>๒</sup>Ibid., p.5.

นักเขียน ผู้แทนหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชน ครู อาจารย์และนักศึกษา ซึ่งสอนและศึกษาด้านวรรณกรรม ข้าราชการที่ทำงานเกี่ยวกับวรรณกรรม นักวิจารณ์วรรณกรรมและนักอ่าน วัตถุประสงค์ของการสัมมนา คือ

๑. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและสมาคมนักเขียนได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
๒. เพื่อส่งเสริมให้นักเขียนได้มีผลงานสำหรับเยาวชน
๓. เพื่อชักจูงให้นักเขียนมีบทบาทในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น<sup>๑</sup>

มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงรับเลือกตั้งเป็นองค์ประธานและกรรมการมูลนิธินี้ได้ทรงเลือกหนังสือเรื่อง พญาข้างผจญภัย เขียนโดย ม.ล.มณีรัตน์ บุณนาค วาดภาพโดย พัทธยา เจริญสุข พิมพ์จำหน่ายเพื่อหาทุนเข้าโครงการสร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ในปี พ.ศ.๒๕๒๔<sup>๒</sup> การที่เลือกหนังสือเล่มนี้มาพิมพ์นั้นก็เนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนี้ได้มีช่างเผือกเอกมาสู่พระบารมีถึง ๓ เชือก และพระองค์ยังทรงมีพระบรมราชโอรสเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ๓ พระองค์ นอกจากนี้ได้พระราชทานธงรูปข้างเป็นธงประจำชาติไทย และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงโปรดรูปสัตว์ข้างเป็นพิเศษ ได้ทรงพระกรุณาเขียนรูปข้างแบบต่าง ๆ พระราชทานเป็นลายเส้นออกจำหน่ายเพื่อการกุศลอย่างแพร่หลาย ส่วน ม.ล.มณีรัตน์ บุณนาค ก็ได้เขียนหนังสือสำหรับเด็กเรื่องนี้เสร็จถึงวันจันทน์ร่วม ๒๐ ปีแล้ว จึงเป็นการเหมาะสมที่หนังสือเล่มนี้อาจคอย เวลาออกในโอกาสพิเศษนี้ก็ได้<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup>สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, รายงานผลการสัมมนาเรื่อง "วรรณกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน" ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าอากาศยาน ๒๔-๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๔), หน้า น.๑, น.๓.

<sup>๒</sup>ม.ล.มณีรัตน์ บุณนาค, พญาข้างผจญภัย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๔) หน้าปกหลัง.

<sup>๓</sup>เรื่องเดียวกัน.

ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ร่วมกับฝ่ายประชาคมพันธมิตรบริษัท เอสโซ่ แอสตนคาร์ค ประเทศไทย ได้เสนอโครงการให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน โดยดำเนินการผลิตหนังสือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปในระดับเด็กเล็ก จัดทำเป็นหนังสือการ์ตูนสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก เรื่อง สิ่งแวดล้อมกรุงรัตนโกสินทร์ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นการ์ตูนที่ระลึกวาระครบรอบ ๑๐๐ ปีโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ และฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ใช้เวลาในการจัดทำ ๑๒๐ วัน มีวัตถุประสงค์คือ

๑. เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีทางด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัย
๒. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้การศึกษาทางด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อแบ่งเบาภาระการผลิตหนังสือประกอบการเรียนการสอนทางภาครัฐบาลซึ่งมีข้อจำกัดอยู่มาก
๔. เพื่อให้เป็นพื้นฐานความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนทั่วไปในปัญหาสิ่งแวดล้อมและกระตุ้นเตือนให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน<sup>๑</sup>

วันที่ ๑๑-๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย โดยความร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือและองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการงานเขียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเขียน ผู้เข้าร่วมประชุม และผู้เกี่ยวข้องได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และทรรศนะซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้มีงานเขียนและผู้เขียนเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ เปิดการอบรมวิชาการเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของ การเขียนนวนิยาย การเขียนเรื่องสั้น การเขียนสารคดีบทความ การเขียนบทแสดงบนเวที ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์

<sup>๑</sup>สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. "เอกสารจากสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ," ไม่ปรากฏเลขหน้า. (อัครสำเนา)



และการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก ผู้เข้ารับการอบรมมี ๔๐ คน เมื่อเสร็จสิ้นการประชุม ปฏิบัติการงานเขียนแล้วได้มีการแจกประกาศนียบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมด้วย<sup>๑</sup>

จากผลงานต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าในอนาคตวรรณกรรมสำหรับเด็กของประเทศไทยคงจะมีโอกาสได้เจริญก้าวหน้าดีขึ้นกว่าเดิม เพราะได้เริ่มมีผู้ให้ความสนใจหนังสือสำหรับเด็กกันมากขึ้นทั้งทางด้านรัฐบาล เอกชน และประชาชนทั่วไป เริ่มมีนักเขียน นักวาดภาพ ผู้จัดพิมพ์ ผู้จำหน่ายหนังสือสำหรับเด็กหน้าใหม่ ๆ ที่ก้าวเข้ามาสู่วงการนี้ ซึ่งคงจะเป็นนิมิตรหมายอันดีว่าเด็กไทยจะได้มีโอกาสอ่านหนังสือดี มีคุณค่าและประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อจะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศให้เจริญก้าวหน้า

#### ประวัติการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก

แนวทางในการเลือกหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดหาหนังสือที่ดีที่สุด ครูและบรรณารักษ์จะพบว่าแนวทางในการเลือกหนังสือนี้เป็นประโยชน์ต่อการที่จะได้ค้น เคยกับหนังสือที่ได้รับรางวัล ซึ่งรางวัลสำหรับหนังสือสำหรับเด็กดี ๆ นั้น ได้รับการจัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการด้วยกันและยังเป็นเครื่องมือในการพิจารณาว่าควรจะมีอะไรอยู่ในหนังสือสำหรับเด็กบ้าง รางวัลเหล่านี้มีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเขียน ผู้วาดภาพ และผู้จัดพิมพ์ผลิตหนังสือหลาย ๆ แบบออกมาสู่ตลาดหนังสือ ทำให้หนังสือเหล่านั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น<sup>๒</sup>

บางครั้งมีคำวิพากษ์วิจารณ์ว่า หนังสือที่ได้รับรางวัลนั้นไม่ได้รับความนิยมในหมู่เด็ก สำหรับหนังสือสำหรับเด็กบางเล่มอาจจะเป็นเรื่องจริง แต่อย่างไรก็ตามรางวัลที่ได้จัดขึ้นสำหรับหนังสือสำหรับเด็ก (ยกเว้นหนังสือบางเล่มซึ่งได้รับความนิยมจากเสียง

<sup>๑</sup>สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย. "โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการงานเขียน ๒๕๒๕ ของสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย โดยความร่วมมือของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ," หน้า ๑-๒. (ฮัดสำเนา)

<sup>๒</sup>Charlotte S. Huck, Children's Literature in the Elementary School, 3 d ed. (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976), p.18.



ของเด็กเอง) ไม่ได้เน้นเรื่องความนิยมชมชอบ แต่เน้นเนื้อหาว่าดีเลิศเพราะมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นเกียรติแก่นักเขียนที่ดีซึ่งได้แสดงคุณค่าออกมาให้เด็กได้เห็น รางวัลเหล่านี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจำกัดรสนิยมของเด็ก ๆ แต่ตรงกันข้ามจะเป็นการส่งเสริมรสนิยมให้เพิ่มขึ้น<sup>๑</sup>

#### ๑. การประกวดหนังสือสำหรับเด็กของต่างประเทศ

การประกวดหนังสือสำหรับเด็กของต่างประเทศนั้นได้มีมานานแล้ว รางวัลที่มอบให้สำหรับหนังสือที่ดีเด่นก็มีทั้งที่มอบให้ผู้เขียน ผู้วาดภาพ บรรณาธิการ ผู้จัดพิมพ์ และมีทั้งรางวัลประจำชาติ รางวัลนานาชาติ ฯลฯ ผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงเฉพาะรางวัลที่สำคัญบางรางวัลเท่านั้น

๑.๑ The John Newbery Medal เป็นรางวัลประจำปีที่คณะกรรมการจากสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เป็นผู้พิจารณาให้แก่ผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กที่ดีเด่นทางด้านเนื้อหา นายเฟรเดริก จี. เมลเชอร์ (Frederic G. Melcher) บรรณาธิการชาวอเมริกันของ Publisher's Weekly เป็นผู้ตั้งขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่นายจอห์น นิวเบอร์รี่ (John Newbery) ซึ่งเป็นผู้พิมพ์หนังสือและขายหนังสือสำหรับเด็กชาวอังกฤษได้รับการขนานนามว่า "บิดาแห่งวรรณกรรมสำหรับเด็ก" รางวัลนี้เริ่มให้เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๒ หนังสือที่จะได้รับการพิจารณานั้นจะต้องพิมพ์เผยแพร่ล่วงหน้า ๑ ปี ก่อนการพิจารณาตัดสิน ผู้เขียนที่จะได้รับรางวัลจะต้องเป็นชาวอเมริกันหรือตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในสหรัฐอเมริกา<sup>๒</sup>

๑.๒ The Caldecott Medal เป็นรางวัลประจำปีที่ให้สำหรับศิลปินผู้วาดภาพที่มีผลงานดีเด่นในการวาดภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กในสหรัฐอเมริกา นายเฟรเดริก จี. เมลเชอร์ เป็นผู้ตั้งรางวัลนี้เป็นเกียรติแก่นายแรนดอล์ฟ แคลดคอต (Randolph Caldecott) ศิลปินผู้วาดภาพหนังสือสำหรับเด็กชาวอังกฤษซึ่งมีชีวิตอยู่ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

<sup>๑</sup>Ibid.

<sup>๒</sup>May Hill Arbuthnot and Zena Sutherland, Children and Books. 4 th ed. (Glenview, Ill. : Scott, Foresman, 1972), p. 787.

คณะกรรมการชุดเดียวกันกับที่พิจารณารางวัลนิว เบอรี เป็นผู้พิจารณาผู้ที่สมควรจะได้รับรางวัลนี้ รางวัลนี้เริ่มให้เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๘ หนังสือที่จะได้รับการพิจารณาจะต้องพิมพ์เผยแพร่ล่วงหน้า ๑ ปีก่อนการพิจารณาตัดสิน ศิลปินผู้วาดภาพที่จะได้รับรางวัลนี้จะต้องเป็นชาวอเมริกันหรือตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรอยู่ในสหรัฐอเมริกา<sup>๑</sup>

๑.๓ The Laura Ingalls Wilder Award แผนกบริการเด็กของสมาคมห้องสมุดอเมริกันเป็นผู้ตั้งรางวัลนี้ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ได้มอบรางวัลนี้ เป็นครั้งแรกให้แก่ ลอรา อิงกัลส์ ไวลเดอร์ (Laura Ingalls Wilder) เองในผลงานชุดบ้านเล็ก (Little House) รางวัลนี้มอบให้แก่นักเขียน ๑ ครั้งต่อ ๕ ปี โดยคำนึงถึงผลงานด้านการเขียนและการบริการที่เสียสละและดีเลิศต่อวรรณกรรมสำหรับเด็ก โดยจะต้องมีผลงานพิมพ์เผยแพร่ในสหรัฐอเมริกาด้วย<sup>๒</sup>

๑.๔ The Hans Christian Andersen Award เป็นรางวัลหนังสือสำหรับเด็กนานาชาติได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๖ โดยคณะกรรมการหนังสือสำหรับเด็กเยาวชนระหว่างประเทศ (International Board on Books for Young People) มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนความเข้าใจกันระหว่างชาติต่าง ๆ โดยใช้หนังสือสำหรับเด็กเป็นสื่อและกระตุ้นให้มีการผลิตหนังสือที่มีคุณภาพสูงทั้งทางด้านเนื้อหาและภาพประกอบ รางวัลนี้ให้ทุก ๆ ๒ ปี แก่นักเขียนและศิลปินผู้วาดภาพของชาติต่าง ๆ ทั่วโลกที่มีผลงานดีเด่นสำหรับเด็ก โดยตระหนักถึงโครงร่างผลงานทั้งหมดของเขา มีคณะกรรมการ ๕ คน จาก ๕ ประเทศตัดสินการเลือกหนังสือโดยได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการหรือสมาคมห้องสมุดในแต่ละประเทศ รางวัลสำหรับศิลปินผู้วาดภาพเริ่มให้เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๖<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup>Ibid., p. 789.

<sup>๒</sup>Charlotte S. Huck and Doris A. Young, Children's Literature in the Elementary School (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1961), p. 28.

<sup>๓</sup>Ibid., p. 29.

๑.๕ The Regina Medal เป็นรางวัลประจำปีซึ่งทางสมาคมห้องสมุดคาทอลิก (Catholic Library Association) ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ให้แก่ผู้ทำงานอย่างเสียสละเพื่อยกมาตรฐานวรรณกรรมสำหรับเด็กให้สูงขึ้น โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และประเภทหนังสือของผู้ที่ได้รับรางวัลนอกเหนือจากความดีเลิศของหนังสือเท่านั้น รางวัลนี้อาจมอบให้แก่นักเขียน ศิลปินผู้วาดภาพ บรรณาธิการ หรือบุคคลใดก็ได้ที่ไม่ต้องถ้อยต่อการทำงานสร้างสรรค์ โดยมีคณะกรรมการหนังสือสำหรับเด็กจำนวน ๕ คน เป็นผู้พิจารณาตัดสินผู้ที่สมควรได้รับรางวัล<sup>๑</sup>

๑.๖ The National Book Award ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ รางวัลหนังสือประจำชาติได้รวมเอารางวัลที่เกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กเข้าไว้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ๔๐ ปี รางวัลหนังสือสำหรับเด็กเป็นรางวัลที่มอบให้แก่เรื่องซึ่งคณะกรรมการตัดสินพิจารณาเห็นว่ามีความเด่นมากที่สุดสำหรับปีนั้น ๆ หนังสือเล่มนั้นจะต้อง เขียนโดยคนอเมริกันและพิมพ์เผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา แต่รางวัลนี้ได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เนื่องด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ<sup>๒</sup>

๑.๗ Spring Book Festival Awards หนังสือพิมพ์ The New York Herald Tribune เป็นผู้ตั้งรางวัลขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุความสมดุลระหว่างการพิมพ์หนังสือในช่วงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูใบไม้ผลิ หนังสือใหม่ ๆ หลาย ๆ เล่มได้รับการพิมพ์ครั้งแรกในช่วงฤดูใบไม้ร่วง หลังจากนั้นก็จะไม่มีหนังสือรายชื่อใหม่ ๆ พิมพ์ออกมาอีกเลยจนกระทั่งถึงฤดูใบไม้ร่วงของปีต่อไป รางวัลนี้ให้เป็นเงินสดแก่ผู้ชนะเลิศที่มีผลงานเขียนหนังสือดีเด่นในช่วงครึ่งปีแรกเป็นรางวัลประจำปี หนังสือสำหรับเด็ก

<sup>๑</sup>Huck, Children's Literature in the Elementary School,

p. 20.

<sup>๒</sup>Ibid., p.19.

ในแต่ละระดับอายุจำนวน ๓ ระดับ จะได้รับเลือกให้ได้รับรางวัล ๔ เล่ม ระดับอายุของเด็กที่จัดไว้มีดังนี้ เด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ เด็กอายุระหว่าง ๘-๑๒ ปี และเด็กโต ทุก ๆ ปีมีการเลือกคณะกรรมการตัดสิน ๒ คน สำหรับพิจารณาให้รางวัลหนังสือสำหรับเด็กในระดับอายุทั้งสามดังกล่าว<sup>๑</sup>

๑.๘ The Carnegie Medal เป็นรางวัลประจำปีซึ่งทางสมาคมห้องสมุดแห่งอังกฤษเป็นผู้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๖ ให้แก่นักเขียนหนังสือสำหรับเด็กชาวอังกฤษที่ดีเด่นทั้งทางด้านเนื้อหาและการจัดพิมพ์เขียนเป็นภาษาอังกฤษ พิมพ์ครั้งแรกในประเทศอังกฤษก่อนปีที่จะได้รับรางวัล ๑ ปี ระหว่างที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไม่มีการแจกรางวัลเพราะคณะกรรมการตัดสินพิจารณาว่าไม่มีหนังสือเล่มใดดีถึงขนาด<sup>๒</sup>

๑.๙ The Kate Greenaway Medal เป็นรางวัลประจำปีซึ่งทางสมาคมห้องสมุดแห่งอังกฤษเป็นผู้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ เพื่อเป็นเกียรติแก่แคท กรินาเวย์ (Kate Greenaway) รางวัลนี้ให้แก่ศิลปินผู้วาดภาพประกอบหนังสือเด็กที่ดีเด่นชาวอังกฤษ ซึ่งหนังสือได้รับการพิมพ์เผยแพร่ในประเทศอังกฤษก่อนปีที่จะได้รับรางวัล ๑ ปี<sup>๓</sup>

๑.๑๐ รางวัลนอมา (Noma Concours) เป็นรางวัลประจำปี ๒ ปี ต่อ ๑ ครั้ง ที่คณะกรรมการบริหารเงินทุนหนังสือระดับชาติของนอมา ซึ่งขึ้นอยู่กับศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียของยูเนสโก ณ ประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่นายโชอิชิ นอมา (Shoichi Noma) ผู้ซึ่งเคยได้รับรางวัลหนังสือระหว่างประเทศ (International Book Award) ในปี ค.ศ. ๑๙๗๔ รางวัลนี้ตั้งขึ้นมาจากเงินดอกเบี้ย

<sup>๑</sup>Ibid., p. 26

<sup>๒</sup>Myra Pollack Sadker and David Miller Sadker. Now Upon a Time : A Contemporary View of Children's Literature (New York : Harper & Row, Publishers, 1977), p. 452.

<sup>๓</sup>Ibid., p. 453.

ของทุก ๆ ปีของเงินกองทุนนอมา มีวัตถุประสงค์ที่จะกระตุ้นให้ศิลปินผู้วาดภาพซึ่งมีลหิตพิเศษน้อยในการพิมพ์หรือโฆษณาผลงานของตนสู่ภายนอกประเทศนั้นได้สร้างสรรค์งานศิลปะที่ดีและได้รับการเผยแพร่ผลงานกว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก ภาพที่ส่งเข้าประกวดอาจจะเป็นภาพที่ตีพิมพ์เป็นเล่มแล้วหรือภาพที่พร้อมจะตีพิมพ์เป็นเล่มก็ได้ ผู้ที่มีลหิตส่งผลงานเข้าประกวดได้แก่ประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโกทั่วเอเชีย (ยกเว้นประเทศญี่ปุ่น) ประเทศในหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก ออสเตรเลีย ออฟริกา ละตินอเมริกา และประเทศในหมู่เกาะคาเรียน <sup>๑</sup>

๑.๑๑ National Literary Awards เป็นรางวัลวรรณกรรมของประเทศพม่าที่ ซาร์เปย์ ไบค์แมน (Sarpay Beikman) จัดตั้งขึ้น มีคณะกรรมการสำหรับคัดเลือกวรรณกรรมทั้งหลายโดยได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลทุก ๆ ปี ส่วนซาร์เปย์ ไบค์แมนจะเป็นผู้มอบรางวัลให้แก่ผู้จัดพิมพ์หนังสือที่ดีที่สุดในนามของรัฐบาล ประเภทของวรรณกรรมที่จะมีลหิตได้รับรางวัลมี ๑๒ ประเภทด้วยกัน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี บทละคร งานเขียนสำหรับเด็กและเยาวชน งานเขียนทางด้านวิทยาศาสตร์ ฯลฯ แต่ละรางวัลจะได้รับเงินสดจำนวน ๓,๐๐๐ คยัค และประกาศนียบัตรรับรองด้วย <sup>๒</sup>

---

<sup>๑</sup>"1980 Noma Concours for Children's Picture Book Illustration," Asian Book Development Newsletter 11 (March 1980) : 5.

<sup>๒</sup>U Myo Thant, "Sarpay Beikman : Light Where Darkness Was," Asian Book Development Newsletter 7 (September 1975) : 14.

## ๒. การประกวดหนังสือสำหรับเด็กของประเทศไทย

การประกวดหนังสือสำหรับเด็กของประเทศไทย เพิ่งจะ เริ่มมีมา เมื่อประมาณ ๕๐ กว่าปีเอง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าแต่เดิมนั้น เด็กไทยยังขาดแคลนหนังสือสำหรับเด็ก ทั้งทางด้านปริมาณและด้านเนื้อหา สมัยก่อนนั้นมีแต่หนังสือนิทาน เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนิทานพื้นเมือง นิทานพุทธศาสนา และนิทานที่แปลมาจากต่างประเทศ แต่ก็มีจำนวนน้อยเหลือเกิน ส่วนเรื่องที่จะมีคนเขียนขึ้นมา เองนั้นยิ่งมีน้อยมาก และเรื่องที่จะสอนเด็กให้เข้าใจในตัวของตัวเอง เข้าใจในธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ หรือสังคมหรือสิ่งแวดล้อมของตัวเอง ก็ยังมีน้อย นักเขียน ศิลปินผู้วาดภาพก็ยิ่งขาดแคลน เพราะไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ต่อมาองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนได้ เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กที่จะช่วยให้เด็กไทยมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งหวังผลว่าจะได้ประโยชน์ต่อเนื่อง เพราะนิสัยให้ไปรับการศึกษาทำการค้นคว้าอยู่เสมอ จากการค้นคว้าเด็กจะได้สามารถนำเอาความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาปรับปรุงตนเองและประเทศชาติ เลยจัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็กขึ้น<sup>๑</sup>

ในสมัยรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ราชบัณฑิตยสภา (ต่อมา เป็นราชบัณฑิตยสถาน) จัดประกวดหนังสือแสดงพุทธศาสนาสำหรับเด็กขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้แสดงความสามารถและเขียนหนังสือทางพุทธศาสนาสำหรับเด็กให้มากขึ้น ให้เด็ก ๆ ได้อ่านหนังสือทางพุทธศาสนาที่เหมาะสม สามารถทำความเข้าใจด้วยตนเอง ปลูกใจให้เด็กเกิดความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และเพื่อจัดพิมพ์พระราชทานในงานพระราชกุศลวิสาขบูชาประจำปี<sup>๒</sup> หนังสือที่ชนะการประกวดได้รับรางวัลที่ ๑ ในการประกวดหนังสือแสดง

<sup>๑</sup>ม.ล.จ้อย นันทิวัชรินทร์ "หนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวดปี ๒๕๒๑"

(บรรยายที่หอสมุดแห่งชาติ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๒)

<sup>๒</sup>นวลจันทร์ รัตนากร, ชุติมา สังจามันท์ และ มารศรี ศิวรักษ์, รางวัลวรรณกรรมในประเทศไทย : ประวัติและรายชื่อหนังสือที่ชนะการประกวด พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๒๒ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๒) หน้า ๑๔-๑๕.



พุทธศาสนาสำหรับสอนเด็กในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้แก่ เรื่องพุทธมามกะ เขียนโดย สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ หนังสือที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ได้แก่ เรื่องศาสนคุณ เขียนโดย ม.จ.หญิงพูนพิศมัย ดิศกุล<sup>๑</sup> การประกวดหนังสือประเภทนี้ได้จัดให้มีเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน (ยกเว้นในปี พ.ศ. ๒๔๐๑, ๒๔๑๘, ๒๔๑๙, ๒๔๒๐ และพ.ศ. ๒๔๒๒ ไม่มีสำนวนใดได้รับรางวัลที่ ๑)<sup>๒</sup> หนังสือที่ชนะการประกวดเหล่านี้ภายหลังกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้นำมาพิมพ์เป็นหนังสืออ่านประกอบให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนใช้อ่าน

ต่อมากรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มให้มีการประกวดหนังสือแบบเรียนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้และทรงคุณวุฒิได้แสดงความสามารถ หนังสือที่ชนะการประกวดได้รับการนำมาพิมพ์เป็นหนังสือแบบสอนอ่านสำหรับเด็กใช้ในโรงเรียน และในปัจจุบันก็ยังคงใช้อ่านเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก หนังสือที่ชนะการประกวดได้แก่ กระต่ายหางสั้น ขอแม่ให้ลูกนก ความรักของแม่ ได้พี่แะไล่ นกกระจาบช่วยกัน เบ็ดทราย เป็นอะไรดี แมวไล่นก แม่ไค้กับเบ็ด หมาร้องเพลง อยากมีปีก นกแก้ววอดเก่ง นิทานคำกลอนบ้านใหม่ และ โรงเรียนใหม่<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

<sup>๓</sup>จินตนา ใบกาซูยี, "ความเป็นมาของ "การประกวดหนังสือ" ในประเทศไทย ปัญหา อุปสรรคและผลที่ได้," โลกหนังสือ ๔ (สิงหาคม ๒๕๒๔) : ๑๒.



สำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๔๕ เคยจัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับนักเรียนทั่วประเทศเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ โดยมอบให้ สหชาติธรรม ประจำสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงจัดประกวดหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่นในแนว ที่เร้าใจให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เรียกชื่อหนังสือว่า "หนังสือชุดความขยันหมั่นเพียร" สำหรับเรื่องที่คณะกรรมการประกวดสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิงได้พิมพ์แจกจ่ายให้แก่ห้องสมุดของโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นการสนับสนุนการศึกษาและก่อให้เกิดประโยชน์ในทางสอนใจแก่เด็กให้ประพฤติตน เป็นผู้มีศีลธรรมและวัฒนธรรม<sup>๑</sup>

องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์การ ขำัญญพิเศษขององค์การหนึ่งของสหประชาชาติ และประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๒<sup>๒</sup> มีหน้าที่อย่างหนึ่งคือการสนับสนุนเผยแพร่วัฒนธรรม ผลงานของ คณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมซึ่งเป็นคณะกรรมการหนึ่งของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการ ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการในด้านการส่งเสริม วรรณกรรมคือการประกวดหนังสือสำหรับประชาชนและหนังสือดีสำหรับเด็กและวัยรุ่นที่จัดพิมพ์ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๗ และการประกวดต้นฉบับหนังสือเด็ก<sup>๓</sup>

หนังสือดีสำหรับเด็กและวัยรุ่นที่คณะกรรมการประกวดและได้รับรางวัลทั้งหมด ๖ เรื่อง โดยได้รับรางวัลเป็นเงินสดรางวัลละ ๔,๑๖๒ บาท ได้แก่ มารยาทงาม เขียนโดย ผกาวัต อุตตโมทย์ หลวงพ่อกองวัดโบสถ์ เขียนโดย ทวี วรคุณ ศรีอนัญไชย เขียนโดย ม.ล.มณีรัตน์ บุณนาค นิทานไทยชุดใหม่ เขียนโดย แบลก สนธิรักษ์ นิทานพื้นเมือง เขียนโดย อลิธารา และ ประเพณีนานาชาติ เขียนโดย พิชัย รัตนประทีป และสินี เต็มสงสัย<sup>๔</sup>

<sup>๑</sup> นवलจันทร์ รัตนากร, ชุตินา สัจจามันท์ และมารศรี คิวรักษ์, รางวัลวรรณกรรม ในประเทศไทย : ประวัติและรายชื่อหนังสือที่คณะกรรมการประกวด พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๕๒๒, หน้า ๗.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑.

<sup>๓</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

<sup>๔</sup> เรื่องเดียวกัน.

สำหรับการประกวดต้นฉบับหนังสือ เด็ก ประธานฝ่ายวัฒนธรรมได้ลงนาม  
รับความช่วยเหลือขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ  
จัดประกวดต้นฉบับหนังสือสำหรับเด็กสาขานวนิยายและสาขาวิทยาศาสตร์ มีหนังสือ  
ได้รับรางวัล ๒ เรื่อง โดยได้รับรางวัลเป็นเงินสดรางวัลละ ๑๒,๐๐๐ บาท ได้แก่  
โลกกว้าง เขียนโดย น.จ.น. และ สิ่งมีชีวิตในทะเล เขียนโดย สิริินทร์ ช่างโซตี<sup>๑</sup>

สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม  
พ.ศ. ๒๕๐๑<sup>๒</sup> ได้จัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็กประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมี  
วัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาตอนต้น หนังสือที่คณะกรรมการคัดเลือก  
ให้ได้รับรางวัลเป็นหนังสือของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ครอบครัวเรา  
มีความสุข เขียนโดย กวรรณิการ์ สัจกุล สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เขียนโดย พระยาปริยัติ-  
ธรรมธาดา มือของฉันและปาลิไลย์ข้างแสนรู้ เขียนโดย ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ  
เกทหลง พานิช หนังสือชุดกระเช้าดอกไม้ เขียนโดย ทิพย์วาณี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และ  
ฝันดี เขียนโดย ทิพย์วาณี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา<sup>๓</sup>

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ได้มีส่วนสนับสนุนการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก  
โดยตั้งรางวัลบัวหลวงขึ้นและได้จัดประกวดการแต่งหนังสือสำหรับเด็กเยาวชนเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.  
๒๕๑๗ จนถึงปัจจุบัน รวมเป็น ๓ ครั้งด้วยกันคือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ธนาคารกรุงเทพ  
จำกัด ได้เริ่มตั้งรางวัลบัวหลวง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ

๑. ส่งเสริมให้มีหนังสือดีที่เหมาะสมแก่วัยของเยาวชนและเป็นอุปกรณ์  
อย่างหนึ่งในการแนะนำชีวิต

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน.

<sup>๓</sup> เรื่องเดียวกัน.

๒. เพื่อเป็นการสนับสนุนการเขียนหนังสือสำหรับเยาวชน

๓. เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น

ที่จะต้องจัดให้มีหนังสือสำหรับเยาวชนเพิ่มมากขึ้น เพราะหนังสือประเภทนี้ของไทยยังมีอยู่น้อยมาก<sup>๑</sup>

การจัดประกวดหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อชิงรางวัลบัวหลวงนี้มี

ทุก ๆ ๒ ปี รางวัลให้เป็นเงินสด การประกวดแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ประเภทประถมศึกษา ให้แต่งเป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีเนื้อหาชีวประวัติบุคคลที่นำศึกษาตอนเป็นเด็ก หรือตอนหนึ่งตอนใดของชีวิต ขนาดความยาว ๑๕-๒๐ หน้ากระดาษพิมพ์ดีดขนาดยาว

๒. ประเภทมัธยมศึกษา ให้แต่งเป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพหรือความสำเร็จในอาชีพ อันจะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม เช่น การเกษตร การอุตสาหกรรม หรือการพาณิชย์กรรม มีความยาวขนาด ๒๕-๓๐ หน้ากระดาษพิมพ์ดีดขนาดยาว<sup>๒</sup>

หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลบัวหลวงในการประกวดครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ประเภทประถมศึกษาตอนปลายรางวัลที่ ๑ ไม่มีส่วนใดสมควรได้รับรางวัล รางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง ชีวประวัติของพระยารัษฎานุประดิษฐมหิศรภักดี เขียนโดย พุ่ม บุชรารัตน์ รางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง ชีวประวัติ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล เขียนโดย โสภี สุดศก และ ยอดคน เขียนโดย ชัย เรื่องศิลป์ รางวัลชมเชยพิเศษได้แก่เรื่อง ชีวประวัติอัลเบิร์ต ไอสไตน์ เขียนโดย ฉันท์ ณรงค์ชวนะ ชีวประวัติของหญิง เขียนโดย ประเสริฐ ลพัสต์ถบุตรบุญใจ เขียนโดย ถวิล วัทธิราษฎร์ และ สมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าแผ่นดินสยาม เขียนโดย ประนอม พังงา<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๑.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๑-๑๒๒.

<sup>๓</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒๒-๑๒๓.

หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลบัวหลวงในการประกวดครั้งที่ ๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ประเภทประถมศึกษาตอนปลายรางวัลที่ ๑ ได้แก่เรื่อง ชีวิตวัยเรียนของ หลวงสุขุมนัยประดิษฐ์(ประดิษฐ์ สุขุม) ยอตนักกีฬา เขียนโดย เอนก นาวิกมูล รางวัลที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีสำนวนใดสมควรได้รับรางวัล รางวัลชมเชยได้แก่เรื่อง พระยอดเมืองขวาง เขียนโดย สุวิทย์ และสมพร รัตถการ และเรื่อง เรื่องของปิง เขียนโดย จงชัย เจนพิศการกิจ ประเภทมัธยมศึกษาตอนต้นรางวัลที่ ๑ ได้แก่เรื่อง เกิดเป็นหมอ เขียนโดย นายแพทย์วรัญญู วิศิษฐ์กิจการ รางวัลที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีสำนวนใดสมควรได้รับรางวัล รางวัลชมเชยได้แก่เรื่อง เพราะชอบฟ้ากว้าง เขียนโดย สมจิตร พงศ์พันธ์<sup>๑</sup>

หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลบัวหลวงในการประกวดครั้งที่ ๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๑ นั้นมีหนังสือส่งเข้าประกวดถึง ๒๕ สำนวน แต่งเป็นบทประพันธ์ซึ่งเป็นชีวประวัติบุคคลตัวอย่างสำหรับประเภทประถมศึกษาตอนปลาย ๑๗ สำนวน และเรื่องราวเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมสำหรับประเภทมัธยมศึกษาตอนต้น ๘ สำนวน คณะกรรมการได้ตัดสินว่าทั้ง ๒ ประเภทไม่มีสำนวนใดสมควรได้รับรางวัลที่ ๑ สำหรับประเภทประถมศึกษาตอนปลาย รางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง วัยเด็กของ-คนดัง เขียนโดย ลำจวน มงคลรัตน์ รางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง การเผชิญโชคของนายทองคำ เขียนโดย เอนก นาวิกมูล รางวัลชมเชยได้แก่เรื่อง บุญส่ง เขียนโดย "ธวัชชาติ" สำหรับประเภทมัธยมศึกษาตอนต้นรางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง ชีวิตใหม่ เขียนโดย สมพงษ์ พละสุรย์ รางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง บ้านหนูอยู่หาดเสี้ยว เขียนโดย "दनัยศักดิ์" รางวัลชมเชยได้แก่เรื่อง จากชวานามาเป็นเจ้าของฟาร์ม เขียนโดย ชัยนันท์ นันทพันธุ์<sup>๒</sup>

<sup>๑</sup>ธนาคารกรุงเทพ จำกัด, "กิจกรรมค่านั่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย"

หน้า ๔-๕. (อัคราเนา).

<sup>๒</sup>"ข่าวในวงการห้องสมุด-หนังสือ", ข่าวสารหอสมุดแห่งชาติ ๑ (มกราคม ๒๕๒๒) :

๔๒-๔๓.

ระหว่างวันที่ ๔-๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ คณะกรรมการโครงการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กของสมาคมภาษาและหนังสือซึ่งเป็นเครือข่ายของ International P.E.N. ได้เข้าร่วมมือกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง จัดงานสัปดาห์หนังสือเยาวชนนักเขียนขึ้น ณ อาคารสำนักงานส่งเสริมเยาวชน<sup>๑</sup> งานสัปดาห์เยาวชนนักเขียนและการประกวดนักเขียนเยาวชนครั้งที่ ๑ เป็นส่วนหนึ่งของกิจการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก มีศาสตราจารย์รัฐประณี นาคทรพร เป็นประธานโครงการได้ให้ข้อสังเกตว่า เยาวชนพอใจอ่านเรื่องเยาวชนด้วยกันแต่กัน และบางทีวาดภาพประกอบด้วย ในงานนี้ได้มีเยาวชนที่เป็นนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ มาร่วมชุมนุมเป็นเวลา ๓ วัน และประกวดแต่งเรื่องพร้อมเขียนภาพประกอบ จับให้เป็นคู่คือผู้แต่งเรื่องและผู้เขียนภาพรวม ๑๕ ราย และมีที่แต่งเฉพาะเรื่อง ๔ ราย เรื่องที่แต่งแบ่งเป็น

๑. เรื่องสั้นและนิทานมีภาพประกอบ
๒. ความเรียงเชิงสร้างสรรค์ บันทึกประสบการณ์มีภาพประกอบ
๓. บทร้อยกรองมีภาพประกอบ<sup>๒</sup>

สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยได้จัดการประกวดเรื่องสั้นสำหรับเด็กประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๓ มีผลงานที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ได้แก่เรื่อง ปิดเทอมของสมใจ เขียนโดย สยมพร บุตรนา รางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง ความเชื่อมั่นของเทียน เขียนโดย สุปรัดดา อุดุลยานนท์ และรางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง จ้อยรักโรงเรียน เขียนโดย สยมพร บุตรนา<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup>"มอด", "รายงานมิตรภาษาและหนังสือ", สตรีสาร ๒๘: (๑ สิงหาคม ๒๕๑๔):

๔๒.

<sup>๒</sup>เรื่องเดียวกัน.

<sup>๓</sup>นวลจันทร์ รัตนากร, ชุติมา สัจจามันท์ และมารศรี ศิวรักษ์, ปกิณกะเรื่องหนังสือในสมัยรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดทำโครงการประกวดการเขียนหนังสือสำหรับเยาวชนประจำปี ๒๕๒๓ เพื่อที่จะส่งเสริมให้มีหนังสือสำหรับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้รับความรู้แนวทางปฏิบัติ และแนวความรู้สึกนึกคิดที่สอดคล้องกับแนววัฒนธรรมของชาติ มีความรัก ความห่วงแทน และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ตลอดจนมองเห็นช่องทางในอันที่จะช่วยกันรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป คณะกรรมการที่ตัดสินล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งนั้น เช่น พระธรรมโกศาจารย์ นายเกรียง กิริติกร นายทวี ทวีวรรณนะ ดร.จิตรเกษม ศรีบุญเรือง<sup>๑</sup>

หนังสือที่ส่งเข้าประกวดเป็นหนังสือนวนิยายสำหรับเยาวชนอายุ ๑๒-๑๕ ปี ผลของการตัดสินปรากฏว่ารางวัลที่ ๑ ไม่มีบทประพันธ์สำนวนใดสมควรได้รับรางวัล รางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง ลูกขนบ เขียนโดย สว่าง คงยก รางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง รางวัลความดี เขียนโดย พูลศรี เจริญพงษ์ และ เมทินีคบเพื่อน เขียนโดย ถนอม ปินตา<sup>๒</sup>

สำหรับโครงการประกวดการเขียนหนังสือสำหรับเยาวชนประจำปี ๒๕๒๔ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ร่วมมือกับสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย จัดการประกวดหนังสือประเภทนวนิยายสำหรับเยาวชนโดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ นวนิยายสำหรับเด็กอายุ ๘-๑๑ ปี และนวนิยายสำหรับเด็กอายุ ๑๒-๑๕ ปี ผลของการตัดสินปรากฏว่า นวนิยายสำหรับเด็กอายุ ๘-๑๑ ปี รางวัลที่ ๑ ได้แก่เรื่อง จนถึงสู เขียนโดย ประสิทธิ์ เครือสิงห์ รางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง ฉันรักขนบ เขียนโดย สว่าง คงยก และรางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง ความเปลี่ยนแปลงของเนียน เขียนโดย สุดใจ ฉายศรี

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, นวนิยายสำหรับเยาวชน ฉบับคณะกรรมการประกวดประจำปี ๒๕๒๓ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔) : หน้าคำนำ.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน.



ส่วนนวนิยายสำหรับเด็กอายุ ๑๒-๑๕ ปี รางวัลที่ ๑ ได้แก่เรื่อง ปอเนาะที่รัก เขียนโดย ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์ รางวัลที่ ๒ เบิกอรุณแห่งชีวิต เขียนโดย สว่าง คงยก และ รางวัลที่ ๓ ได้แก่เรื่อง เอก เขียนโดย ศิริกันยา กาญจนมุสิก<sup>๑</sup>

สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้จัดการประกวดหนังสือส่งเสริมการศึกษาเรื่อง "ความสะอาดสำหรับเด็ก" อายุระหว่าง ๓<sup>๖</sup> - ๖ปีขึ้นไปในปี พ.ศ.๒๕๒๔ หนังสือที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ได้แก่เรื่อง ความสะอาด เขียนโดย บริสุทธิ์ มีบัณฑิต รางวัลที่ ๒ ได้แก่เรื่อง ลีน้อยแสนสะอาด เขียนโดย อุดม มุ่งเกษม<sup>๒</sup>

และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ธนาคารกสิกรไทย ได้จัดให้มีการประกวดหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก ได้มีนักเขียนและนักวาดการ์ตูนส่งหนังสือเข้าประกวด ๒๐๒ ชิ้น รางวัลที่กำหนดไว้มี ๓ รางวัล คือรางวัลชนะเลิศเงินรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท รางวัลรองชนะเลิศ เงินรางวัล ๓๐,๐๐๐ บาท และรางวัลชมเชยมี ๕ รางวัลเงินรางวัลละ ๕,๐๐๐ บาท การมอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะเลิศกระทำกันเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร นอกจากนี้ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ยังมีการแสดงนิทรรศการหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก โดยได้รับเกียรติจากกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันจัดขึ้น<sup>๓</sup> วัตถุประสงค์

<sup>๑</sup>สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, "โครงการจัดประกวดการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก" : ๑, ๔ (อัดสำเนา).

<sup>๒</sup>จินตนา ไบกาซูยี, "ความเป็นมาของ"การประกวดหนังสือ" ในประเทศไทย ปัญหา อุปสรรค และผลที่ได้," หน้า ๑๔.

<sup>๓</sup>ธนาคารกสิกรไทย, เปลือกหอยกับความสุข (กรุงเทพมหานคร, ธนาคารกสิกรไทย, ๒๕๒๔), หน้า๑-๒.

ของการประกวดหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนั้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กไทยได้พัฒนาจริยธรรม โดยใช้การ์ตูนเป็นสื่อในการรูใจ เพื่อให้บังเกิดความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งโน้มนำให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและมีความประพฤติดีงาม<sup>๑</sup>

ผลของการประกวดหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กมีดังนี้ รางวัลชนะเลิศได้แก่ เรื่อง เปลือกหอยกับความสุข วาดภาพโดย สุธีรา สาธิตภัทร เขียนโดย มาณิต ประภาษานนท์ รางวัลรองชนะเลิศได้แก่เรื่อง ลูกเสื่อหาเหยื่อให้แม่ วาดภาพโดย เกษมศักดิ์ ตราอนุชรัตน์ เขียนโดย วาณิช จรุงกิจอนันต์ รางวัลชมเชยมี ๕ รางวัล ได้แก่เรื่อง จ้อยเป่อร์ง วาดภาพและเขียนโดย จงรักษ์ ศิริตัน อยากเห็นโลกเป็นสีเขียว วาดภาพและเขียนโดย เขษม จันทร์ชนะ ลูกม้าเหล็ก วาดภาพโดย "ในเงา" เขียนโดย จาตุรงค์ อาจารย์ย์ คำแพงเด็กอีसान วาดภาพและเขียนเรื่องโดย เตรียม ชาชุมพร และ ความโลภ วาดภาพและเขียนเรื่องโดย สมประสิทธิ์ โพธิปัญญาศักดิ์<sup>๒</sup>

ในปีเดียวกันนี้คณะอนุกรรมการจัดหาทุนโครงการสร้างสวนสาธารณะ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี พุทธศักราช ๒๕๒๕ ได้จัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อให้ผู้บริจาคเงินทุนในการสร้างสวนสาธารณะได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมไปด้วย โดยการบริจาคซื้อหนังสือที่ชนะการประกวด จากข้อมูลที่คณะอนุกรรมการจัดหาทุนรวบรวมมาชี้ให้เห็นว่า ในชนบทยังขาดหนังสือที่ดีใน เรื่องต้นไม้ใบหญ้า ที่เหมาะสมกับชาวชนบททั้งระดับ เด็กและเยาวชน และเรื่องเกี่ยวกับสิ่งเสพติดต่าง ๆ อยู่มา คณะอนุกรรมการจึง เห็นเป็นการสมควรที่จะส่งเสริมให้มีหนังสือดี เหล่านี้และจัดให้มีการพิมพ์เผยแพร่ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและ เยาวชนที่มี เนื้อหาส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในท้องถิ่นให้ร่มรื่นสวยงาม และอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน .

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒ .

๒. เพื่อจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอันตรายและการหลีกเลี่ยงตลอดจนวิธีป้องกันอันตรายจากสิ่งเสพติดต่าง ๆ

๓. เพื่อจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือเหล่านี้เป็นการสนับสนุนโครงการสร้างสวนสาธารณะ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนีของกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือที่ส่งเข้าประกวดแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. หนังสือส่งเสริมให้รักต้นไม้ สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒
๒. หนังสือส่งเสริมการเล่นพื้นเมืองของเด็กไทย สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒
๓. หนังสือเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ในเรื่องการป้องกัน แบ่งเป็นหนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ วัย ๖-๗ ปี และหนังสือสำหรับเด็กชั้นมัธยมศึกษา วัย ๑๒-๑๔ ปี<sup>๒</sup>

กรรมการในการตัดสินมี ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง อธิบดีกรมวิชาการเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ อีก ๑๐ คน หนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเข้าประกวดมีทั้งหมด ๕๖ เล่ม ผลของการตัดสินปรากฏว่ารางวัลยอดเยี่ยม เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท ไม่มีหนังสือส่วนไหนสมควรได้รับรางวัลทั้ง ๓ ประเภท สำหรับรางวัลดีเด่น เงินรางวัล ๘,๐๐๐ บาท สำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาหัวข้อ เรื่อง การส่งเสริมให้รักต้นไม้ได้แก่เรื่อง หนูน้อยในป่าใหญ่ เขียนโดย สมพงษ์ พละสุรย์ วาดภาพโดย ชำรงศักดิ์ ชำรงเลิศฤทธิ เจ้าหญิงประดู่แดง เขียนโดย สุนทร นิคมรัตน์ วาดภาพโดย ประมวล์ โภคสวัสดิ์ พุงนี้ก็เป็นสีเขียว เขียนและวาดภาพโดย เขมม จันทร์ชนะ รางวัลดีเด่นสำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาในหัวข้อ เรื่องการละเล่นพื้นเมือง

<sup>๒</sup> ประกาศคณะอนุกรรมการหาทุนโครงการสร้างสวนสาธารณะเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี พุทธศักราช ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔), หน้า ๑-๒. (ขัดสำเนา)

ได้แก่เรื่อง เล่นอะไรกันดี เขียนโดย สมพร ผลากรกุล ส่วนรางวัลดีเด่นสำหรับหนังสือ ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาหัวข้อเรื่อง การต่อต้านสิ่งเสพติด ไม่มีสำนวนใดที่ ควรได้รับรางวัล รางวัลดีเด่นสำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับมัธยมศึกษาในหัวข้อ เรื่อง การต่อต้านสิ่งเสพติด ได้แก่เรื่อง เด็กชาวสวน เขียนโดย สุดใจ ฉายศรี<sup>๑</sup>

ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ สำนักงานเยาวชนแห่งชาติได้จัดให้มีการประกวดผลงาน ด้านสื่อเพื่อเด็ก ๑๕ ประเภท ซึ่งมีหนังสือสำหรับเด็กรวมอยู่ด้วย นอกจากนั้นมี รายการ วิทยุ รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือการ์ตูน วารสาร ภาพยนตร์ ปฏิทิน สื่อชาวบ้าน หนังสือพิมพ์ ผู้อุปถัมภ์รายการ เพลงและดนตรี แถบบันทึกเสียง นักร้อง- ภาพยนตร์ และหนังสือแปล โดยมีศาสตราจารย์คุณหญิงเต็มสิริ บุญสิงห์ เป็นประธาน กรรมการในการตัดสิน ผลการประกวดจะประกาศให้ทราบภายในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๕<sup>๒</sup> วัตถุประสงค์ของการประกวดผลงานด้านสื่อเพื่อเด็กมีดังนี้ คือ

๑. เพื่อส่งเสริมผลงานหรือกิจกรรมดีเด่นเพื่อเยาวชน
๒. เพื่อยกมาตรฐานการผลิตผลงานเพื่อเยาวชน ให้ผู้ผลิตคำนึงถึง คุณค่าที่เยาวชนควรจะได้รับ คือ การส่งเสริมสติปัญญา คุณธรรมและความบันเทิงที่ไม่มีพิษ ไม่มีภัย เหมาะสมกับเยาวชนแต่ละวัย
๓. เป็นการให้กำลังใจแก่ผู้ผลิตผลงานเพื่อเยาวชนให้เป็นที่ประจักษ์ แก่สายตาสาธารณชน<sup>๓</sup>

<sup>๑</sup>"ประกาศคณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างสวนสาธารณะเพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เรื่อง ผลการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก" (กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๕), หน้า ๑-๒. (๑๑ หน้า).

<sup>๒</sup>วิริยะ ลีสิงห์, "หนังสือ," แม่และเด็ก ๕(๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๕) : ๒๐.

<sup>๓</sup>เรื่องเดียวกัน.

สำหรับงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ เริ่มมีครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ จัดโดย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ตามคำประกาศเชิญชวนขององค์การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองปีหนังสือสากล โดยมีวัตถุประสงค์คือ

๑. ส่งเสริมการผลิตหนังสือประเภทต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนทุกระดับ
๒. ให้ประชาชนรู้จักหนังสือที่ดีและหาซื้อได้โดยสะดวกในราคาถูก
๓. ปลุกฝังให้ประชาชนมีนิสัยรักหนังสือและการอ่านมากยิ่งขึ้น<sup>๑</sup>

ส่วนการประกวดหนังสือสำหรับเด็กในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาตินั้นได้เริ่มมีมาตั้งแต่งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งจัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หนังสือที่ส่งเข้าประกวดจะต้องพิมพ์ล่วงหน้าก่อนงานนี้ ๑ ปี มีการทำพิธีมอบรางวัลให้กับหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวดเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลมี ๒ เรื่อง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย โดยความร่วมมือของสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย ได้จัดประกวดหนังสือสำหรับเด็กในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๗ มีหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ๒ เรื่อง

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็กเนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ๕ เรื่อง

<sup>๑</sup>"คำกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดงาน งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๒ ณ ลุมพินีสถาน." ไม่ปรากฏเลขหน้า, (อัครสาเนา)

ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๙ มีหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ๓ เรื่อง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สมาคมผู้จัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ๕ เรื่อง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - พ.ศ. ๒๕๒๓ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ มีหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ๓๓ เรื่อง

และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดงานประกวดหนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ระหว่างวันที่ ๒๔ มีนาคม - ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ มีหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ๑๓ เรื่อง

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่างานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติได้จัดมาแล้วรวมทั้งหมด ๑๐ ครั้ง (นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๔) มีหนังสือสำหรับเด็กจำนวน ๖๓ เรื่อง ที่ได้ชนะการประกวดและได้รับรางวัล<sup>๑</sup> จากผลงานดังกล่าวนี้ ได้มีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพดีทั้งทางด้านเนื้อหา ภาพประกอบ รูปเล่มออกมาสู่ตลาดหนังสือมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็กแทบทุกวัย ทำให้หนังสือสำหรับเด็กมีคุณค่าต่อการอ่าน เสริมสร้างสติปัญญาให้แก่เด็ก และเป็นที่ยอมรับกันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศด้วย ทั้งยังช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้แก่นักเขียน ศิลปินผู้วาดภาพ บรรณาธิการ ผู้จัดพิมพ์ และผู้จำหน่ายที่จะต้องรับผิดชอบในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

<sup>๑</sup>ดูภาคผนวก ก. หน้า ๑๘๒.